

Fremsat den 5. oktober 2017 af undervisningsministeren (Merete Riisager)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om efterskoler og frie fagskoler og lov om folkehøjskoler

(Lempelse af tilskudsbetingelser for bygninger og arealer, varetagelse af opgaver ud over skole- og undervisningsvirksomhed m.v.)

§ 1

I lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 787 af 21. juni 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 6, stk. 1, nr. 2, indsættes efter »skole- og undervisningsvirksomhed til gode«: », jf. dog § 6 c«.

2. I § 6, stk. 1, nr. 4, udgår »samt hovedsagelig udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed, jf. dog stk. 3«.

3. I § 6, stk. 1, indsættes efter nr. 4 som nyt nummer:
»5) Skolens bygninger og arealer skal hovedsagelig ligge i geografisk nærhed af hinanden, jf. dog stk. 3.«
Nr. 5 og 6 bliver herefter nr. 6 og 7.

4. I § 6, stk. 1, nr. 6, der bliver nr. 7, indsættes efter »bygninger sammen med andre«: », jf. dog § 6 a«.

5. § 6, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. En skole, der er godkendt før den 1. januar 1994, og som er berettiget til tilskud, uanset at den har bygninger og arealer, der ikke opfylder kravet i stk. 1, nr. 5, kan erhverve nye bygninger og arealer, der ikke opfylder dette krav. Det er dog en betingelse, at de nye bygninger og arealer erhverves til afløsning af bygninger og arealer, der ikke opfylder kravet i stk. 1, nr. 5. Det er endvidere en betingelse, at de nye bygninger og arealer afstandsmæssigt ligger tættere på de af skolens bygninger og arealer, som opfylder stk. 1, nr. 5, end de bygninger og arealer, de afløser.«

6. Efter § 6 indsættes:

»§ 6 a. En skole som nævnt i § 6, stk. 1, nr. 7, kan leje bygninger og arealer i en periode på op til 10 år, hvis det sker

- 1) til afløsning af eksisterende bygninger og arealer,
- 2) ved udvidelse med nye bygninger og arealer eller
- 3) ved nyoprettelse af en skole.

Stk. 2. En skole som nævnt i § 6, stk. 1, nr. 7, kan eje en mindre del af skolens undervisningsfaciliteter, som ikke er en del af skolens kernefaciliteter, sammen med andre.

§ 6 b. En skole kan i medfør af en skriftlig aftale mod vederlag varetage administrative opgaver for andre skoler omfattet af denne lov. En skole, der også varetager skole- og undervisningsvirksomhed som folkehøjskole, jf. § 12 b, stk. 1, kan i medfør af skriftlig aftale mod vederlag varetage administrative opgaver for en folkehøjskole godkendt efter lov om folkehøjskoler.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om betingelserne for skolernes varetagelse af administrative opgaver, herunder om karakteren og omfanget af administrative opgaver.

§ 6 c. En efterskole kan uanset § 6, stk. 1, nr. 2, i begrænset omfang anvende skolens egne midler til folkeoplysningsvirksomhed i Danmark for at styrke skolens lokale forankring.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om betingelserne for efterskolernes folkeoplysningsvirksomhed, herunder om omfanget af en efterskoles folkeoplysende aktiviteter.«

7. I § 23 a, stk. 1, 1. pkt., ændres »mindre udviklede tredjelande« til: »ikke-vestlige lande«.

8. I § 37, stk. 2, 2. pkt., ændres »Told- og Skattestyrelsen« til: »told- og skattemyndighederne«.

9. I § 47 indsættes efter nr. 1 som nyt nummer. :

»2) skolen indgår lejemål eller andre aftaler, der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre,«
Nr. 2-4 bliver herefter nr. 3-5.

10. I § 48, 1. pkt., ændres »§ 6, stk. 1, nr. 1-4 eller 6,« til: »§ 6, stk. 1, nr. 1-5 eller 7,«.

11. I § 51 a, stk. 1, 1. pkt., og stk. 3, ændres »§ 6, stk. 1, nr. 6« til: »§ 6, stk. 1, nr. 7«.

12. I § 51 a, stk. 4, ændres »og 6,« til: »og 7,«.

§ 2

I lov nr. 1605 af 26. december 2013 om folkehøjskoler, som ændret ved § 7 i lov nr. 1539 af 27. december 2014, foretages følgende ændring:

1. I § 3, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»En skole, der varetager skole- og undervisningsvirksomhed som kombineret institution, jf. § 10, stk. 1, kan i medfør af en skriftlig aftale varetage administrative opgaver for en skole godkendt efter lov om efterskoler og frie fagskoler.«

§ 3

Loven træder i kraft den 1. januar 2018.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

1.1. Lovforslagets hovedpunkter

2. Lovforslagets indhold

2.1. Geografisk og bygningsmæssig indbyrdes beliggenhed af bygninger og arealer

2.1.1. Gældende ret

2.1.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.2. Leje af bygninger og arealer

2.2.1. Gældende ret

2.2.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.3. Ejerskab af visse særlige undervisningsfaciliteter sammen med andre

2.3.1. Gældende ret

2.3.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.4. Varetagelse af administrative opgaver for andre frie kostskoler

2.4.1. Gældende ret

2.4.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.5. Anvendelse af efterskolens egne midler til folkeoplysningsvirksomhed

2.5.1. Gældende ret

2.5.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.6. Særligt tilskud til efterskoler for elever fra visse lande

2.6.1. Gældende ret

2.6.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.7. Kombinerede folkehøjskoler varetagelse af administrative opgaver for andre frie kostskoler

2.7.1. Gældende ret

2.7.2. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Med lovforslaget foretages en forenkling og lempelse af reglerne for efterskoler og frie fagskoler, der giver skolerne enklere, friere og mere tidssvarende rammer for skolernes virke. Der foreslås en række lempelser for efterskolerne og de frie fagskoler blandt andet om skolernes bygninger og arealer, ligesom der bliver åbnet for, at skolerne kan varetage visse opgaver ud over skolernes skole- og undervisningsvirksomhed. Endvidere foreslås reglerne for det særlige tilskud til efterskoler for elever fra visse lande justeret. Formålet med lovforslaget er at fremme mulighederne for efterskolernes og de frie fagskolars fortsatte udvikling gennem friere og mere tidssvarende rammer.

På baggrund af henvendelser og forslag fra Efterskoleforeningen om liberalisering og lempelser af lovgivningen om efterskoler har Undervisningsministeriet drøftet behov for regelændringer med Efterskoleforeningen og med Foreningen af Frie Fagskoler. Lovforslaget er udarbejdet som opfølgning på disse drøftelser.

Med henblik på at sikre enklere og mere tidssvarende rammer for efterskoler og frie fagskoler og for at sikre skolernes fortsatte udvikling foreslås en række lempelser af tilskudsbetingelserne for skolerne i den gældende lov om efterskoler og frie fagskoler. I den sammenhæng og som konsekvens af de foreslåede lempelser for efterskoler og frie fagskoler foreslås også en mindre ændring af lov om folkehøjskoler.

1.1. Lovforslagets hovedpunkter

Lovforslaget indeholder for det første forslag om at lempe kravet om, at en skoles bygninger og arealer hovedsageligt skal udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed, så en skoles bygninger og arealer fremover hovedsageligt skal ligge i geografisk nærhed af hinanden.

Der henvises herom til afsnit 2.1. nedenfor.

Lovforslaget indebærer for det andet forslag om, at skolerne får mulighed for at leje bygninger og arealer i en periode på op til 10 år til afløsning af eksisterende bygninger og arealer, ved udvidelse med nye bygninger eller ved nyoprettelse af skoler.

I den sammenhæng foreslås det indføjet i lov om efterskoler og frie fagskoler, at undervisningsministeren kan træffe beslutning om, at der ikke ydes tilskud til en skole, herunder en ny skole, hvis skolen indgår lejemål eller andre aftaler, der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre.

Der henvises herom til afsnit 2.2. nedenfor.

Lovforslaget indebærer for det tredje, at skolerne får mulighed for at eje en mindre del af skolens undervisningsfaciliteter, som ikke er en del af kernefaciliteterne, sammen med andre.

Der henvises herom til afsnit 2.3. nedenfor.

Lovforslaget indeholder for det fjerde forslag om lempelser, så skolerne i begrænset omfang på visse områder kan varetage opgaver ud over skolernes skole- og undervisningsvirksomhed. Med forslaget tilsigtes mulighed for mere fleksible rammer for skolernes anvendelse af skolernes ressourcer.

Det foreslås således, at en skole skal kunne varetage administrative opgaver for andre skoler omfattet af denne lov, samt at en skole kombineret med en folkehøjskole skal kunne varetage administrative opgaver for en anden folkehøjskole.

Der henvises herom til afsnit 2.4. nedenfor.

Lovforslaget indeholder for det femte forslag om, at en efterskole i begrænset omfang skal kunne anvende skolens egne midler til folkeoplysningsaktiviteter i Danmark. Hensigten med forslaget er at give mulighed for, at efterskolerne i højere grad kan styrke den lokale forankring ved at udføre virksomhed, der ikke nødvendigvis kan karakteriseres som skole- og undervisningsvirksomhed.

Der henvises herom til afsnit 2.5. nedenfor.

Det foreslås for det sjette at opdatere og justere afgrænsningen af elevgruppen for tilskud til efterskoler for særligt prioriterede elever fra visse lande.

Der henvises herom til afsnit 2.6. nedenfor.

Det foreslås for det syvende, at folkehøjskoler kombineret med efterskoler og/eller frie fagskoler fremover skal kunne varetage administrative opgaver for folkehøjskoler, efterskoler og frie fagskoler.

Der henvises herom til afsnit 2.7. nedenfor.

Forslaget indeholder i øvrigt en enkelt konsekvensændring som følge af ændrede myndighedsbetegnelser på skat-teområdet.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Geografisk og bygningsmæssig indbyrdes beliggenhed af bygninger og arealer

2.1.1. Gældende ret

Efter den gældende lov om efterskoler og frie fagskoler skal en skole råde over egnede og tilstrækkelige elevværelser, forstander- og lærerbolig, kostforplejnings- og opholdsarealer, undervisningslokaler og udstyr samt hovedsagelig udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed, jf. lovens § 6, stk. 1, nr. 4.

Kravet om geografisk og bygningsmæssig enhed er en grundlæggende tilskudsbetingelse. Kravet blev indført med lov nr. 510 af 30. juni 1993 og trådte i kraft den 1. januar 1994.

Med lov nr. 48 af 28. januar 2009 blev kravet om geografisk og bygningsmæssig enhed modificeret, så skolerne kan have enkelte særlige undervisningsfaciliteter, der ligger uden for den geografiske og bygningsmæssige enhed. Modificeringen indebar endvidere, at skolens matrikler i visse tilfælde kan adskilles af en mindre vej, forudsat at kostskolemiljøet kan fastholdes. Om kostskolemiljøet fortsat kan fastholdes vil bl. a. afhænge af de trafikale forhold, og om det er enkelt, trygt og sikkert at færdes inden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed. Lov nr. 48 af 28. januar 2009 indebar endvidere, at en skole godkendt før den 1. januar 1994, som er berettiget til tilskud, uanset at den har bygninger og arealer, der ligger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed, kan erhverve nye bygninger og arealer uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed til afløsning af gamle bygninger og arealer uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed. Disse skoler fik dermed mulighed for gradvist at kunne komme nærmere en opfyldelse af kravet om geografisk og bygningsmæssig enhed, jf. nugældende § 6, stk. 3. Baggrunden for dette var, at kravet om geografisk og bygningsmæssig enhed ikke skulle være til hinder for en udvikling af skolerne, der medfører en forbedring af den geografiske og bygningsmæssige sammenhæng. Der henvises til forarbejderne til denne lov i lovforslag nr. L 50 (2008-2009), jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 1449.

For andre frie skoler gælder ligeledes krav af geografisk og bygningsmæssig karakter. For folkehøjskoler gælder et krav identisk med det nugældende krav for efterskoler og frie fagskoler om, at folkehøjskolens bygninger hovedsageligt skal udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed, jf. § 3, stk. 1, nr. 4, i lov nr. 1605 af 26. december 2013 om folkehøjskoler.

For frie grundskoler følger det af § 5, stk. 6, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., at en fri grundskoles

bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden. Ved geografisk nærhed forstås, at skolens bygninger skal ligge i rimelig gåafstand fra hinanden, sådan at børnene kan opleve skolen som en samlet enhed. Kravet om geografisk nærhed blev på friskoleområdet gennemført med lov nr. 543 af 17. juni 2008, og er en tydeliggørelse af friskolelovens indtil da gældende bestemmelse om, at en fri grundskoles bygninger skulle udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed. Sidstnævnte krav om geografisk og bygningsmæssig enhed blev indført på friskoleområdet med lov nr. 411 af 6. juni 1991 og havde bl.a. sigte på, at skolerne ved at oprette filialer ikke må omgå kravene i forbindelse med oprettelse af nye skoler eller elevtalskravene. Der henvises til lovforslag nr. L 192 (1990-91, 2. samling), jf. Folketingstidende 1990-91, 2. samling, tillæg A, spalte 6161.

For private gymnasieskoler følger det af § 2, stk. 4, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at skolens bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden.

2.1.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

For efterskoler og frie fagskoler er kravet om geografisk og bygningsmæssig enhed af skolens bygninger og arealer med til at sikre et trygt og sikkert kostskolemiljø for skolernes elever, hvor de ikke skal færdes over store afstande og større veje. Kravet styrker skolernes særkende og identitet som frie kostskoler, da kostskoleformen er karakteristisk ved, at skolen danner ramme om samvær på døgnbasis mellem elever, lærere, forstander og øvrige ansatte også uden for undervisningstiden. Herudover sikrer kravet om geografisk og bygningsmæssig enhed, at kravene ved oprettelse af nye skoler ikke omgås ved oprettelse af filialer.

Der har imidlertid med henblik på en fortsat udvikling og modernisering af skolernes fysiske rammer, som også er økonomisk rentabel for skolerne, vist sig behov for en vis fleksibilitet for skolerne på bygningsområdet, særligt for så vidt angår kravet om geografisk og bygningsmæssig enhed.

Med henblik på at øge fleksibiliteten for skolerne på det bygningsmæssige område samtidig med, at kostskoleformens særkende som ramme om undervisning og samvær for elever og lærere døgnnet rundt bevares, foreslås kravet om, at en skoles bygninger og arealer hovedsageligt skal udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed, lempet i et vist omfang. Forslaget tager udgangspunkt i de gældende regler for frie grundskoler om, at en fri grundskoles bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden, jf. § 5, stk. 6, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. Det foreslås, at en skoles bygninger og arealer fremover hovedsageligt skal ligge i geografisk nærhed af hinanden.

Udtrykket "ligge i geografisk nærhed af hinanden" indebærer, at skolens bygninger og arealer skal ligge i rimelig gåafstand fra hinanden på op til højst få hundrede meters afstand mellem skolens matrikler, sådan at eleverne kan opleve kostskolen som en samlet enhed. Afgrænsningen af begrebet "ligge i geografisk nærhed af hinanden" må foretages i overensstemmelse med elevernes alder og modenhed.

Det er en forudsætning, at skolens kernefaciliteter ligger i rimelig gåafstand, således at kostskolemiljøet kan fastholdes og sikres. Ved kernefaciliteter forstås bygninger, der indeholder elevværelser (enkeltværelser eller værelser typisk med plads til 2-4 elever), forstander- og lærerbolig, kostforplejnings- og opholdsarealer samt egnede og tilstrækkelige undervisningsfaciliteter.

Med udtrykket "hovedsagelig" sigtes til, at skolernes nuværende mulighed efter lovens § 6, stk. 1, nr. 4, for at erhverve enkelte særlige undervisningsfaciliteter, der ligger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed, foreslås bevaret. Ved særlige undervisningsfaciliteter forstås undervisningsfaciliteter, der ligger ud over, hvad der i forhold til skolens elevtal er egnet og tilstrækkeligt. Disse enkelte særlige undervisningsfaciliteter skal ligge i en afstand fra kernefaciliteterne, så de kan anvendes i den daglige undervisning, uden at en større del af skoledagen går til transport. Som eksempler på enkelte særlige undervisningsfaciliteter kan nævnes et bådhus eller idrætsfaciliteter i større afstand fra skolen end kernefaciliteterne.

Det foreslås således også, at skolernes nuværende mulighed efter lovens § 6, stk. 1, nr. 4, for at erhverve enkelte særlige undervisningsfaciliteter, der ligger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed, bevares.

Forslaget indebærer ikke, at skolerne herved skal kunne oprette egentlige filialer af skolen, men hensigten med forslaget er alene en bygningsmæssig fleksibilitet for skolerne, der kan fremme skolernes fortsatte udvikling.

Forslaget skaber større bygningsmæssig fleksibilitet for skolerne og muliggør en naturlig udbygning og udvidelse af en skole. Forslaget indebærer imidlertid ikke, at en skole kan have bygninger og arealer, hvor der i realiteten er tale om parallelskole og herved omgå kravene ved oprettelse af nye skoler eller kravene om uafhængighed af skolen og skolens bestyrelse.

Som en konsekvens af forslaget foreslås det endvidere, at den nugældende bestemmelse i loven om, at en skole godkendt før den 1. januar 1994, der er berettiget til tilskud, uanset at den har bygninger og arealer, der ligger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed, i visse situationer kan erhverve nye bygninger og arealer uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed, nyaffattes i overensstemmelse med den nye udformning af kravene til de bygningsmæssige forhold. Det vil med den foreslåede nyaffattelse dog fortsat være en betingelse, at de nye bygninger og arealer erhverves til afløsning for bygninger og arealer, der ligger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige nærhed. Det vil endvidere fortsat være en betingelse, at de nye bygninger og arealer afstandsmæssigt ligger tættere på skolens geografiske og bygningsmæssige nærhed end de bygninger og arealer, de afløser.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 2, 3 og 5, og bemærkningerne hertil.

2.2. Leje af bygninger og arealer

2.2. 1. Gældende ret

Med bestemmelsen i § 6, stk. 1, nr. 6, i den gældende lov om efterskoler og frie fagskoler er det en grundlæggende tilskudsbetingelse for efterskoler og frie fagskoler, der efter den 7. maj 1996 har indsendt eller indsender forslag til vedtægter med henblik på at blive godkendt til tilskud, at skolen ejer skolens bygninger eller hovedparten heraf. Kravet omfatter ikke skoler, der før den 7. maj 1996 har indsendt forslag til vedtægter med henblik på at blive godkendt, hvorfor skoler, der er blevet godkendt på grundlag af vedtægter indsendt før den 7. maj 1996, ikke er omfattet af kravet om at eje skolens bygninger eller hovedparten heraf, men kan leje bygninger og arealer.

Bestemmelsen blev indføjet i § 10, stk. 1, nr. 6, i den daværende lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler) med lov nr. 506 af 12. juni 1996. Det fremgår af bemærkningerne til denne bestemmelse, jf. bemærkningerne til ændringsforslag nr. 1, jf. § 10, stk. 1, nr. 6, i lov 506 (1996), jf. Folketingets Uddannelsesudvalgs Betænkning over lovforslag nr. L 268 (1995-96), jf. Folketingstidende 1995-96, tillæg B, side 1056, at det findes bedst stemmende overens med princippet om selveje, at en fri kostskole er ene-ejer af skolens bygninger. Særligt for kostskoler gælder det endvidere, at deres boligbehov er af en meget speciel karakter på grund af kostafdelingen, hvilket betyder, at der er tale om specielle lejemål, der let giver udlejer en monopolagtig fordel til skade for skolen. Det fremgår ligeledes af bemærkningerne til denne bestemmelse at kostskoler, der efter 7. maj 1996 eller senere søger om godkendelse, som betingelse for at blive godkendt skal være ene-ejer af en meget stor og sammenhængende del af skolens bygninger til såvel undervisning som til kostskoleformål, og at lejemål for en lille del af skolens bygninger eller arealer vil være acceptabel. Det vil typisk dreje sig om lejemål til idrætsformål og lignende.

Kravet om ejerskab til skolens bygninger og arealer blev oprindeligt indført som værn mod koncerndannelse.

Det nugældende krav i lovens § 6, stk. 1, nr. 2, om, at efterskoler og frie fagskoler i deres virke skal være uafhængige, og at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode, blev indføjet i lovgivningen om efterskoler og frie fagskoler (dengang benævnt husholdningsskoler og håndarbejdsskoler) med lov nr. 506 af 12. juni 1996 for at sikre, at skolen alene styres af interesser for at drive den pågældende skole til gavn for skolens elever, og at skolen ikke indgår i et styret fællesskab eller på anden måde styres af uvedkommende eller udefrakommende interesser. Skolen skal være uafhængig, dvs. uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, og foreninger m.fl., erhvervsdrivende som ikke erhvervsdrivende. Skolens midler må alene anvendes til skolens eget formål, dvs. skoleformålet. Der henvises i lovbetænkningerne til denne bestemmelse til lov nr. 479 af 31. maj 2000, jf. lovforslag nr. L 160 (1999-2000), jf. Folke-

tingstidende 1999-2000, tillæg A, side 4454, til de tidligere lovbemærkninger til bestemmelsen i lov nr. 506 af 12. juni 1996.

Kravet om ejerskab til skolens bygninger og arealer bidrager til at sikre, at skolerne ikke indgår uhensigtsmæssige lejeaftaler, og til at sikre skolernes uafhængighed og forvaltning af skolens midler. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med bestemmelsen i lovens § 47.

Bestemmelsen i lovens § 47 om, at undervisningsministeren kan beslutte, at der ikke ydes tilskud til en skole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet i § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, blev indføjet i loven med lov nr. 506 af 12. juni 1996, jf. lovforslag nr. L 268 (1995-96), jf. Folketingstidende 1995-96, tillæg A, side 5232, og fik med en enkelt ændring sin nuværende udformning med lov nr. 479 af 31. maj 2000, jf. lovforslag nr. L 160 (1999-2000), jf. Folketingstidende 1999-2000, tillæg A, side 4454. Det fremgår af bemærkningerne til denne bestemmelse, at bestemmelsen tænkes anvendt for skoler, der efter Undervisningsministeriets vurdering ikke på tilstrækkelig måde kan sandsynliggøre, at lovens krav om uafhængighed og forvaltning af skolens midler til gavn for skolens elever og undervisning er opfyldt. Opregningen i § 47, nr. 1-4, er ikke udtømmende.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. lov nr. 479 af 31. maj 2000, jf. lovforslag nr. L 160 (1999-2000), jf. Folketingstidende 1999-2000, tillæg A, side 4454, at det ikke er muligt på forhånd at give en udtømmende angivelse af de forhold, der kan føre til, at lovens betingelse om uafhængighed og forvaltning af skolens midler er opfyldt eller ikke er opfyldt. Efter bestemmelsen tilkommer det derfor undervisningsministeren ud fra alle foreliggende oplysninger at skønne over, om en skole opfylder betingelserne for at blive godkendt til tilskud, eller om der er grundlag for at tilbagekalde en tidligere meddelt godkendelse. Dette skøn må udøves inden for de rammer, der følger af lovtæksten, de tilhørende bemærkninger og forvaltningsrettens almindelige principper om saglige hensyn m.v. Undervisningsministeriet vil i afgørelser om anvendelse af bestemmelsen i forslaget § 47 skulle redegøre for de faktiske forhold, som er lagt til grund for de pågældende afgørelser.

Undervisningsministeriets afgørelser kan efterfølgende indbringes for Folketingets Ombudsmand samt prøves ved domstolene.

Der er tilsvarende bestemmelser om, at undervisningsministeren ud fra alle foreliggende oplysninger kan skønne over, om en skole opfylder betingelserne for tilskud i § 21 a, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., § 1, stk. 3, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 12, stk. 6, i lov om produktionsskoler.

Herudover skal skolens lejeaftaler overholde bestemmelserne i lovens § 10, stk. 1, om, at aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, skal indgås på vilkår, der ikke er ringere for skolerne end markedsvilkår, og skal søges ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det. Undervisnings-

ministeren kan efter lovens § 10, stk. 2, fastsætte nærmere regler om huslejeaftaler, herunder i særlige tilfælde bestemme, at huslejeaftaler skal indgås på andre vilkår end de nævnte.

2.2.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med baggrund i stigende vanskeligheder med at optage lån i banker og realkreditinstitutioner har det i visse tilfælde vist sig vanskeligt for skoleinitiativer og skolekredse at finansiere oprettelse af nye skoler og erhvervelse af nye eller yderligere bygninger til eksisterende skoler. Hertil kommer, at efterskoler og frie fagskoler ofte er beliggende i områder af landet, hvor det er vanskeligt at opnå lån i bygninger.

Med henblik på at imødegå disse vanskeligheder og for at fremme skolernes fortsatte udvikling foreslås det, at en skole kan leje bygninger og arealer i en periode på op til 10 år. Efter udløbet af denne periode på op til 10 år skal skolen eje sine bygninger og arealer eller hovedparten heraf i overensstemmelse med hovedreglen i lovens § 6, stk. 1, nr. 6. Overholdelse af dette krav vil indgå i ministeriets løbende tilsyn med skolerne.

Med den foreslåede bestemmelse i § 6 a, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 6, kan en skole leje bygninger og arealer i op til 10 år, hvis det sker til afløsning af eksisterende bygninger eller arealer, ved udvidelse med nye bygninger og arealer eller ved nyoprettelse af en skole.

Forslaget indebærer en undtagelse fra bestemmelsen i lovens nugældende § 6, stk. 1, nr. 6, om, at en skole skal være ejer af skolens bygninger eller hovedparten heraf. Der foreslås en begrænset lempelse af disse regler parallelt til den lempelse af ejerskabskravet, som fra 2014 har været gældende for folkehøjskolerne, jf. § 3, stk. 5, i lov nr. 1605 af 26. december 2013 om folkehøjskoler, jf. lovforslag nr. L 21 (2013-14), hvorefter en folkehøjskole kan leje bygninger og arealer i en periode på op til 10 år under en af følgende forudsætninger: Til afløsning af eksisterende bygninger og arealer, ved udvidelse med nye bygninger og arealer eller ved nyoprettelse af en skole.

Med forslaget gives der nye skoleinitiativer en længere periode til at tilvejebringe den nødvendige finansiering af ejerskabet til den ny skoles bygninger. Ligeledes skabes der med forslaget lempeligere betingelser i en begrænset periode for eksisterende skoler til at udvide og modernisere skolens bygninger.

For at imødegå muligheden for uhensigtsmæssige lejeaftaler, der skaber risiko for bevarelse af skolernes uafhængighed af udenforstående og udefrakommende interesser, og for at sikre, at skolernes midler alene anvendes til skolernes skole- og undervisningsvirksomhed, foreslås også en tydeliggørelse af de gældende regler i lovens § 47 om undervisningsministerens mulighed for at beslutte, at der ikke ydes tilskud til en skole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet i § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler. Det foreslås således tydeliggjort i

bestemmelsen, at det kan indgå i undervisningsministerens samlede skøn over, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at en skole opfylder kravet i lovens § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, om skolen indgår eller har indgået lejemål eller andre aftaler, der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre.

Tydeliggørelsen indebærer, at det eksplicit af bestemmelsen fremgår, at leje forhold indgår i undervisningsministerens skøn ud fra alle foreliggende oplysninger over, om en skole opfylder betingelserne for at blive godkendt til tilskud, eller om der er grundlag for at tilbagekalde en tidligere meddelt godkendelse. Tilsvarende tydeliggørelse vil ved førstkommande lejlighed blive foreslået indarbejdet i de tilsvarende bestemmelser i § 21 a, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., § 1, stk. 3, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 12, stk. 6, i lov om produktionskoler.

Forslaget har ikke til formål, at der skal gives mulighed for at indgå uhensigtsmæssige lejeaftalekonstruktioner, f.eks. lejeaftaler, der skaber usikkerhed om skolens uafhængighed, eller lejemål med en udlejer, der lejer ud til flere skoleinitiativer, hvilket kan indebære en risiko for koncerndannelse.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 4 og 6 (§ 6 a, stk. 1), og bemærkningerne hertil.

2. 3. *Ejerskab af visse særlige undervisningsfaciliteter sammen med andre*

2. 3. 1. *Gældende ret*

Med den gældende lov om efterskoler og frie fagskoler er det en grundlæggende tilskuds betingelse for skoler, der efter den 7. maj 1996 har indsendt eller indsender forslag til vedtægter med henblik på at blive godkendt til tilskud, at skolen ikke må eje bygninger sammen med andre, jf. lovens § 6, stk. 1, nr. 6. Bestemmelsen indebærer, at kravet ikke omfatter skoler, der før den 7. maj 1996 har indsendt forslag til vedtægter med henblik på at blive godkendt.

Bestemmelsen blev indføjet i § 10, stk. 1, nr. 6, i den daværende lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler) med lov nr. 506 af 12. juni 1996. Det fremgår af bemærkningerne til denne bestemmelse, jf. bemærkningerne til ændringsforslag nr. 1, jf. § 10, stk. 1, nr. 6, i lov 506 (1996), jf. Folketingets Uddannelsesudvalgs Betænkning over lovforslag nr. L 268 (1995-96), jf. Folketingstidende 1995-96, tillæg B, side 1056, at det findes bedst stemmende overens med princippet om selveje, at en fri kostskole er enejer af skolens bygninger. Særligt for kostskoler gælder det endvidere, at deres bygningsbehov er af en meget speciel karakter på grund af kostafdelingen, hvilket betyder, at der er tale om specielle lejemål, der let giver udlejer en monopolagtig fordel til skade for skolen. Det fremgår ligeledes af bemærkningerne til lovens nuværende § 6, stk. 1, nr. 6, at kostskoler, der efter 7. maj 1996 eller senere søger om godkendelse, som betingelse for at blive godkendt skal være enejer af en meget

stor og sammenhængende del af skolens bygninger til såvel undervisning som til kostskoleformål, og at lejemål for en lille del af skolens bygninger eller arealer vil være acceptabel. Det vil typisk dreje sig om lejemål til idrætsformål og lignende.

Kravet om enejer skab til skolens bygninger og arealer har til formål til sikre skolernes uafhængighed, jf. lovens § 6, stk. 1, nr. 2.

Endvidere fremgår det af den nugældende lovs § 6, stk. 1, nr. 2, at en skoles midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Bestemmelsen blev indføjet i loven med lov nr. 506 af 2. juni 1996. Der henvises i lovbemærkningerne til lov nr. 479 af 31. maj 2000 til denne bestemmelse til de tidligere lovbemærkninger til bestemmelsen i lov nr. 506 af 12. juni 1996. Det fremgår af bemærkningerne, jf. lovforslag nr. L 268 (1995-96), jf. lovbemærkningerne til lov nr. 479 af 31. maj 2000, at formålet med bestemmelsen er at tydeliggøre, at skolen skal være uafhængig, dvs. uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m. fl., erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolen må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole til gavn for skolens elever, ligesom skolens midler, herunder offentlige tilskud, alene må anvendes til skolens eget formål (dvs. skoleformålet). Skolerne må ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefra kommende interesser.

Kravet om enejer skab til skolens bygninger og arealer bidrager til at sikre skolernes uafhængighed og forvaltning af skolens midler. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med bestemmelsen i lovens § 47.

Bestemmelsen i lovens § 47 om, at undervisningsministeren kan beslutte, at der ikke ydes tilskud til en skole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet i § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, blev indføjet i loven med lov nr. 506 af 12. juni 1996, jf. lovforslag nr. L 268 (1995-96), jf. Folketingstidende 1995-96, tillæg A, side 5232, og fik med en enkelt ændring sin nuværende udformning med lov nr. 479 af 31. maj 2000, jf. lovforslag nr. L 160 (1999-2000), jf. Folketingstidende 1999-2000, tillæg A, side 4454. Det fremgår af bemærkningerne til denne bestemmelse, at bestemmelsen tænkes anvendt for skoler, der efter Undervisningsministeriets vurdering ikke på tilstrækkelig måde kan sandsynliggøre, at lovens krav om uafhængighed og forvaltning af skolens midler til gavn for skolens elever og undervisning er opfyldt. Opregningen i § 47, nr. 1-4, er ikke udtømmende.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. lov nr. 479 af 31. maj 2000, jf. lovforslag nr. L 160 (1999-2000), jf. Folketingstidende 1999-2000, tillæg A, side 4454, at det ikke er muligt på forhånd at give en udtømmende angivelse af de forhold, der kan føre til, at lovens betingelse om uafhængighed og forvaltning af skolens midler er opfyldt eller ikke er opfyldt. Efter bestemmelsen tilkommer det derfor undervisningsministeren ud fra alle foreliggende oplysninger at skønne over, om en skole opfylder betingel-

serne for at blive godkendt til tilskud, eller om der er grundlag for at tilbagekalde en tidligere meddelt godkendelse. Dette skøn må udøves inden for de rammer, der følger af lovtæksten, de tilhørende bemærkninger og forvaltningsrettens almindelige principper om saglige hensyn m.v. Undervisningsministeriet vil i afgørelser om anvendelse af bestemmelsen i forslaget § 47 skulle redegøre for de faktiske forhold, som er lagt til grund for de pågældende afgørelser.

Undervisningsministeriets afgørelser kan efterfølgende indbringes for Folketingets Ombudsmand samt prøves ved domstolene.

Der er tilsvarende bestemmelser om, at undervisningsministeren ud fra alle foreliggende oplysninger kan skønne over, om en skole opfylder betingelserne for tilskud i § 21 a, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., § 1, stk. 3, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 12, stk. 6, i lov om produktionsskoler.

2.3.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Kravet om enejerkskab til skolernes bygninger og arealer for skoler, der efter den 7. maj 1996 har indsendt eller indsender forslag til vedtægter med henblik på at blive godkendt til tilskud, har gennem de senere år i vist sig som en barriere i tilfælde, hvor skoler har ønsket at erhverve eller etablere visse undervisningsfaciliteter fx til idrætsformål. Med henblik på at lette og øge skolernes muligheder for etablering, erhvervelse og drift og en mere effektiv udnyttelse af faciliteterne foreslås det, at skoler kan eje en mindre del af skolens undervisningsfaciliteter, som ikke er kernefaciliteter, sammen med andre. Forslaget er en undtagelse til hovedreglen i lovens § 6, stk. 1, nr. 6, om, at skolen skal være enejer af skolens bygninger.

Forslaget gælder alene bygninger og arealer, der ligger ud over skolens kernefaciliteter. Ved skolernes aftaler om sameje af skolens bygninger og arealer gælder lovens øvrige bestemmelser, herunder grundlæggende betingelser for tilskud.

Ved kernefaciliteter forstås bygninger, der indeholder elevværelser, forstander- og lærerbolig, kostforplejnings- og opholdsarealer samt egnede og tilstrækkelige undervisningsfaciliteter.

Bestemmelsen i lovens § 6, stk. 1, nr. 2, om, at skolen i sit virke som selvejende undervisningsinstitution skal være uafhængig, og at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode, omfatter således også en skoles ejerskab af bygninger og arealer sammen med andre, fx med en kommune. At skolen skal være uafhængig betyder fx, at en ejerskabsaftale ikke binder skolen usagligt eller uforholdsmæssigt i forhold til skolens behov og andel. At skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode betyder fx, at skolen ikke må betale væsentlig mere, end skolens behov og andel tilsiger, eksempelvis at skolen ikke kan have 90 pct. ejerskab, hvis skolen har behov for en hal 10 pct. af tiden, mens den anden ejer, som har 10 pct. ejerskab, anvender hallen 90 pct. af tiden.

Ligeledes finder lovens § 10, stk. 1, om, at aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, skal indgås på vilkår, der ikke er ringere for skolerne end sædvanlige markedsvilkår, og skal søges ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det, anvendelse på sådanne samejeaftaler.

Ligeledes finder lovens § 47 om, at undervisningsministeren kan beslutte, at der ikke ydes tilskud til en skole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet i § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, anvendelse i situationer, hvor en skole ejer en mindre del af skolens undervisningsfaciliteter, som ikke er kernefaciliteter, sammen med andre.

Det er ikke hensigten med forslaget, at skoler skal etablere eller erhverve særlige undervisningsfaciliteter med henblik på udlejning.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3 og 6 (§ 6 a, stk. 2), og bemærkningerne hertil.

2.4. Varetagelse af administrative opgaver for andre frie kostskoler

2.4.1. Gældende ret

Efterskolernes og de frie fagskolars formål er at tilbyde undervisning og samvær på kurser, hvis hovedsigte er livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse, jf. nu-gældende lovs § 1, stk. 1.

Der er med den gældende lov om efterskoler og frie fagskoler ikke hjemmel til, at en efterskole eller en fri fagskole kan påtage sig administrative opgaver for andre.

Af lovens § 19 om grundtilskud fremgår det, at en skoles grundtilskud nedsættes med en procentdel eller bortfalder for skoler med særligt store indtægter fra virksomhed, som ikke er omfattet af lov om efterskoler og frie fagskoler. Procentdel og beløb fastsættes på de årlige finanslove. I 2017 kan grundtilskud nedsættes med 4 pct. af den del af skolens virksomhed fra indtægter, som ikke er omfattet af lov om efterskoler og frie fagskoler, der i 2015 overstiger 2 mio. kr. I 2017 udgør grundtilskuddet til efterskoler 619.458 kr. (Finanslov for finansåret 2017 § 20.22.12). Bestemmelsen giver ikke skolerne hjemmel til varetagelse af administrative opgaver for andre.

Praksis har været, at skolerne i begrænset omfang har kunnet udleje overskydende bygningskapacitet. Endvidere har skolerne mulighed for i begrænset omfang at udbyde ikke-tilskudsberettigende kurser. Sådanne kurser må ikke påføre skolen udgifter, så regnskabet for disse kurser skal balancere eller give et overskud for skolen, jf. lovens § 6, stk. 1, nr. 2, hvorefter skolens midler alene må anvendes til skolens skole- og undervisningsvirksomhed efter loven.

Folkehøjskolerne fik i 2014 mulighed for efter skriftlig aftale at varetage administrative opgaver for andre folkehøjskoler godkendt efter lov om folkehøjskoler, jf. § 3, stk. 2, i lov om folkehøjskoler.

Efter lovens § 12 b, stk. 1, kan undervisningsministeren godkende, at en skole også varetager skole- og undervisningsvirksomhed som andre frie skoleformer, fx som en folkehøjskole. Sådanne kombinerede institutioner skal opfylde betingelserne i lovgivningen for de skoleformer, der indgår i kombinationen. En kombineret institution er én institution med én bestyrelse, én vedtægt og én daglig pædagogisk leder.

Uanset bestemmelsen i § 3, stk. 2, i lov om folkehøjskoler kan en folkehøjskole kombineret med en efterskole og/eller en fri fagskole med nugældende lov om efterskoler og frie fagskoler ikke varetage administrative opgaver for en folkehøjskole, da en kombineret institution skal opfylde betingelserne i lovgivningen for de skoleformer, der indgår i kombinationen.

2.4.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Nogle skoler har størrelsesmæssigt en administration, der muliggør varetagelse af administrative opgaver for andre skoler. En ændring af loven, der åbner mulighed for at effektivisere udførelsen af skolernes administrative opgaver, herunder tekniske støttefunktioner, vil således kunne medvirke til en optimering af skolernes administrative opgaver. En øget frihed til at samarbejde om løsning af administrative opgaver på skolerne kan også medvirke til en mere effektiv anvendelse af skolernes ressourcer og økonomi.

På baggrund heraf foreslås det, at efterskoler og frie fagskoler fremover skal kunne varetage administrative opgaver for andre efterskoler og andre frie fagskoler omfattet af denne lov. Det er en betingelse herfor, at der er indgået en skriftlig aftale herom, og at varetagelse af administrative opgaver for en anden skole sker efter vederlag for varetagelsen af administrative opgaver for den anden skole. Vederlaget skal fastsættes, så det dækker skolens omkostninger ved varetagelse af opgaven for den anden skole. Ordningen indebærer således ikke, at en skole indirekte ved at udføre en opgave uden fuld omkostningsdækning kan støtte en anden skole. Forslaget indebærer en udvidelse af formålet for den virksomhed, som efterskoler og frie fagskoler kan udføre inden for loven.

En efterskole eller en fri fagskole kombineret med en anden skole er generelt større end rene efterskoler eller rene frie fagskoler og har derfor ofte mulighed for at påtage sig administrative opgaver for flere skoler.

På baggrund heraf foreslås det, at kombinerede institutioner godkendt efter § 12 b, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler i form af efterskoler og/eller frie fagskoler kombineret med folkehøjskoler, fremover skal kunne varetage administrative opgaver for folkehøjskoler. Det er en betingelse herfor, at der er indgået en skriftlig aftale herom.

For folkehøjskoler er der allerede med § 3, stk. 2, i lov om folkehøjskoler hjemmel til, at en folkehøjskole kan varetage administrative opgaver for andre folkehøjskoler.

Med forslaget gives skoler godkendt efter denne lov og kombineret med en folkehøjskole, jf. § 12 b, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler, mulighed for mod vederlag at varetage administrative opgaver for folkehøjskoler godkendt i medfør af lov om folkehøjskoler.

Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 2, nr. 1, om ændring af § 3, stk. 2, i lov om folkehøjskoler.

Forslagene i lovforslagets § 1, nr. 6, (§ 6 b) og § 2, nr. 1, indebærer tilsammen, at en efterskole eller fri fagskole kombineret med en folkehøjskole fremover efter skriftlig aftale mod vederlag kan varetage administrative opgaver for en anden efterskole og/eller fri fagskole, en anden folkehøjskole eller for en anden efterskole eller fri fagskole kombineret med en folkehøjskole, jf. lovforslagets § 2.

Såfremt der indgår andre skoleformer end de nævnte i den kombinerede institution, fx en fri grundskole eller et privat gymnasium, jf. lovens § 12 b, stk. 1, er den kombinerede institution ikke omfattet af bestemmelsen.

Med forslaget vil en skoles indtægter ved varetagelsen af administrative opgaver for andre skoler godkendt efter denne lov eller for folkehøjskoler godkendt efter lov om folkehøjskoler ikke indgå i beregningen vedrørende den gældende lovs bestemmelse i § 19, 3. pkt., hvorefter grundtilskud nedsættes med en procentdel eller bortfalder for skoler med særligt store indtægter fra virksomhed, som ikke er omfattet af lov om efterskoler og frie fagskoler.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 6 (§ 6 b), og bemærkningerne hertil.

2.5. Anvendelse af efterskolens egne midler til folkeoplysningsvirksomhed

2.6.1. Gældende ret

Det fremgår af lovens § 1, stk. 1, at efterskoler tilbyder undervisning og samvær på kurser, hvis hovedsigte er livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse. Efterskoler tilbyder unge elever kurser efter § 1, stk. 1, med henblik på elevernes hele menneskelige udvikling og modning samt deres almene opdragelse og uddannelse.

En efterskoles midler må alene komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode, jf. § 6, stk. 1, nr. 2, i nugældende lov om efterskoler og frie fagskoler. Bestemmelsen blev indføjet i loven med lov nr. 506 af 2. juni 1996. Det fremgår af bemærkningerne til denne bestemmelse, jf. bemærkningerne til daværende § 10, stk. 1, nr. 2, i lov nr. 506 af 12. juni 1996, jf. lovforslag nr. L 268 (1995-96), jf. Folketingstidende, tillæg A, side 5232, at formålet med bestemmelsen er at tydeliggøre, at skolen skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m. fl., erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolen må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole til gavn for skolens elever, ligesom skolens midler, herunder offentlige tilskud, alene må anvendes til skolens eget formål (dvs. skoleformålet). Skolerne må ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden må-

de være styret af uvedkommende eller udefra kommende interesser.

Der henvises i lovbemærkningerne til lov nr. 479 af 31. maj 2000, jf. lovforslag nr. L 160 (1999-2000), jf. Folketingstidende 1999-2000, tillæg A, side 4454, til denne bestemmelse til de tidligere lovbemærkninger til bestemmelsen i lov nr. 506 af 12. juni 1996, jf. lovforslag nr. L 268 (1995-96), jf. Folketingstidende, tillæg A, side 5232, især for så vidt angår en afhængighed af såkaldte skolekoncerner. Også andre eksempler på afhængighedsforhold kan komme på tale, fx i forhold til enkelte personer, foreninger mv.

Efterskoler kan således alene anvende skolens midler inden for den nugældende lov om efterskoler og frie fagskoler og har ikke mulighed for at anvende skolens midler til andre formål, herunder folkeoplysende aktiviteter.

2.5.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Efterskolernes formål er at tilbyde undervisning og samvær på kurser, hvis hovedsigte er livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse, jf. nugældende lovs § 1, stk. 1. Efterskolerne tilbyder de unge elever kurser med henblik på elevernes hele menneskelige udvikling og modning samt deres almene opdragelse og uddannelse, jf. § 1, stk. 2.

Afhængigt af karakteren af de folkeoplysende aktiviteter ligger disse således i nogen grad i naturlig forlængelse af efterskolernes undervisnings- og kostskolevirksomhed. En styrkelse af det folkeoplysende element på efterskolerne forventes at kunne underbygge efterskolernes særkende, som det kommer til udtryk i lovens § 1, stk. 1.

Med henblik på at give efterskolerne mulighed for i højere grad at styrke deres lokale forankring ved aktiviteter ud over skolens undervisnings- og skoleformål, foreslås det, at efterskoler i begrænset omfang skal kunne anvende skolens egne midler til folkeoplysningsvirksomhed i Danmark.

Ved folkeoplysningsvirksomhed forstås virksomhed ud over efterskolernes undervisnings- og skolevirksomhed, der er i overensstemmelse med efterskolernes hovedsigte om livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse.

Ved egne midler forstås skolens indtægter ud over offentlige tilskud, bortset fra offentlige tilskud, der gives specifikt til folkeoplysende aktiviteter. Folkeoplysningsvirksomhed udløser ikke tilskud efter denne lov.

Det er hensigten med forslaget, at udgifter til de folkeoplysende aktiviteter skal være af begrænset omfang, dvs. de må alene udgøre en mindre andel af skolens egne midler.

Den foreslåede bestemmelse indebærer ikke, at efterskolerne får mulighed for at drive foreningsvirksomhed eller aftenskole efter folkeoplysningsloven, ligesom der ikke åbnes op for, at efterskoler kan drive egentlig erhvervsvirksomhed, idet sådan virksomhed vil være uden for skolernes formål, jf. lovens kapitel 1, og det de kan bruge midler til, jf. lovens § 6, stk. 1, nr. 2.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 6 (§ 6 c), og bemærkningerne hertil.

2.6. Særligt tilskud til efterskoler for elever fra visse lande

2.6.1. Gældende ret

Efter § 23 a i den gældende lov om efterskoler og frie fagskoler yder staten en række tilskud til særligt prioriterede elevgrupper.

Staten yder efter nugældende § 23 a, stk. 1, til efterskoler et særligt tilskud ud fra antallet af årselever, hvor der i årselevberegningen kun medgår elever, som har gennemført mindst 12 uger af et kursus, og som er indvandrere fra mindre udviklede tredjelande og Albanien, Bosnien-Herzegovina, Serbien, Montenegro, Kroatien og Makedonien samt efterkommere af indvandrere fra disse lande, herunder flygtninge omfattet af integrationsloven og disse flygtninges børn. Der kan højst ydes tilskud efter denne bestemmelse til 8 pct. af skolens årselevtal. Formålet med denne begrænsning for den enkelte efterskole er at undgå en ujævn fordeling mellem efterskolerne af unge indvandrere og efterkommere af disse.

Det bemærkes, at i overensstemmelse med Danmarks Statistiks definition af indvandrere og efterkommere defineres indvandrere som personer født i udlandet, hvor ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark, og efterkommere som personer født i Danmark, hvor ingen af forældrene er både dansk statsborger og født i Danmark. Definitionerne omfatter således allerede flygtninge og disses børn, som dog er nævnt for tydelighedens skyld.

Bestemmelsen om et særligt tilskud i lovens § 23 a, stk. 1, blev indføjet i loven med lov nr. 1083 af 17. december 2002. Det fremgår af bemærkningerne til denne lov, jf. lovforslag nr. L 72 (2002-03), jf. Folketingstidende 2002-03, tillæg A, side 1543, at formålet med det særlige tilskud (tillægstaksten) er at fremme integrationen for personer med baggrund i mindre udviklede tredjelande, således som dette begreb afgrænses af Danmarks Statistik.

Bestemmelsen blev ændret med lov nr. 1226 af 27. december 2003, hvor personkredsen for det særlige tilskud blev udvidet til også at omfatte personer fra Albanien, Bosnien-Herzegovina, Serbien, Montenegro, Kroatien og Makedonien, samt efterkommere fra disse lande, herunder flygtninge omfattet af integrationsloven og disse flygtninges børn. Baggrunden for udvidelsen af personkredsen var, at der havde vist sig et tilsvarende behov for at fremme integrationen af denne personkreds. Endvidere blev bestemmelsen præciseret med lov nr. 559 af 6. juni 2007, så kun elever, der har gennemført 12 uger af skolens kursus kan indgå i beregningsgrundlaget for denne tillægstakst.

2.6.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Afgrænsningen af elever, som en efterskole kan medregne til det særlige tilskud efter nugældende § 23 a, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler henviser delvist til en tidligere begrebsafgrænsning anvendt af Danmarks Statistik. Begrebet "mindre udviklede tredjelande" anvendes ikke længe-

re af Danmarks Statistik, der nu anvender begrebet "ikke-vestlige lande".

Med ændringen af terminologi i Danmarks Statistik er der behov for en justering og modernisering af begrebet "mindre udviklede tredjelande" i lovens § 23 a, stk. 1. Af hensyn til en afgrænsning, der svarer til begreber anvendt i andre sektorer, herunder af Danmarks Statistik, foreslås det at ændre og modernisere terminologien i afgrænsningen af elevgruppen i § 23 a, stk. 1, til begrebet "ikke-vestlige lande".

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 7, og bemærkningerne hertil.

2.7. Kombinerede folkehøjskole varetagelse af administrative opgaver for andre frie kostskoler

2.7.1. Gældende ret

Skoler, der er godkendt efter lov om folkehøjskoler, har i medfør af § 3, stk. 2, i lov om folkehøjskoler mulighed for at varetage administrative opgaver for andre folkehøjskoler, der er godkendt efter denne lov.

Der er med den gældende lov om folkehøjskoler ikke hjemmel til, at en folkehøjskole kombineret med en efterskole og/eller en fri fagskole – en såkaldt kombineret institution - godkendt i medfør af § 10, stk. 1, i lov om folkehøjskoler kan varetage administrative opgaver for andre skoler. Baggrunden herfor er, at godkendelsen af en kombineret institution er betinget af, at institutionen opfylder betingelserne i lovgivningen for de skoleformer, der indgår i kombinationen.

Med den gældende lov om efterskoler og frie fagskoler er der ikke hjemmel til, at en efterskole eller en fri fagskole kan varetage administrative opgaver for andre skoler.

I praksis betyder det, at en folkehøjskole kombineret med en efterskole og/eller en fri fagskole ikke har mulighed for at varetage administrative opgaver for en folkehøjskole, en efterskole eller en fri fagskole.

2.7.2. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Muligheden for, at folkehøjskoler kan varetage administrative opgaver for andre folkehøjskoler har eksisteret siden ændringen af højskoleloven, der trådte i kraft den 1. august 2014, jf. lov nr. 1605 af 26. december 2013 om folkehøjskoler. Bestemmelsen har ikke hidtil været anvendt i praksis, hvilket skyldes, at folkehøjskoler oftest er mindre institutioner, og det kræver en vis størrelse at påtage sig administrative opgaver for andre folkehøjskoler.

En folkehøjskole kombineret med en efterskole og/eller en fri fagskole er generelt større end rene folkehøjskoler og har derfor bedre mulighed for at påtage sig administrative opgaver for flere skoler.

På baggrund heraf foreslås det, at kombinerede institutioner, i form af kombinerede folkehøjskoler, efterskoler og/eller frie fagskoler, fremover skal kunne varetage administrative opgaver for folkehøjskoler, efterskoler og frie fags-

skoler. Det er en betingelse herfor, at der er indgået en skriftlig aftale herom.

Kulturministeriet ønsker med forslaget at give en øget adgang for skolerne til at indgå aftaler om varetagelse af administrative opgaver, hvilket vil være til gavn for de enkelte skoler.

En lempelse af muligheden for at varetage administrative opgaver for andre skoler vil kunne bidrage til en optimering af skolernes administrative opgaver og kan ligeledes medvirke til at skolernes økonomi styrkes, idet lempelsen kan være med til at sikre en mere effektiv anvendelse af skolernes ressourcer.

Med forslaget gives kombinerede institutioner, der er godkendt efter lov om folkehøjskoler, mulighed for at varetage administrative opgaver for skoler godkendt i medfør af lov om efterskoler og frie fagskoler.

For så vidt angår muligheden for, at en kombineret institution også kan varetage administrative opgaver for en folkehøjskole, henvises til lovforslagets § 1, nr. 6, og bemærkningerne hertil.

Som konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 6, og § 2, nr. 1, kan en folkehøjskole kombineret med en efterskole og/eller fri fagskole fremover, efter skriftlig aftale, varetage administrative opgaver for en efterskole, en fri fagskole, en folkehøjskole eller for en folkehøjskole kombineret med en efterskole og/eller fri fagskole.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Det vurderes, at der vil være statslige merudgifter forbundet med forslaget om lempelse af krav om geografisk nærhed og forslaget om mulighed for leje af bygninger og arealer.

Det vurderes, at de to forslag (lempelse af krav om geografisk nærhed og leje af bygninger og arealer) er udgiftsneutrale for frie fagskoler. Det skyldes, at frie fagskoler er en skoleform med et særligt fokus, hvilket påvirker både potentielle elever samt muligheden for at leje relevante bygninger og arealer. For det andet har frie fagskoler allerede i dag mere liberale forhold i gældende lov end efterskoler i form af adgang til at leje bygninger sammen med erhvervsskoler. Den foreslåede justering vurderes derfor ikke i sig selv at medføre statslige merudgifter.

Forslag om lempelse af krav om geografisk nærhed og forslag om mulighed for leje af skolens bygninger og arealer forventes i kombination at øge aktiviteten på efterskoler. De to forslag har derfor udgiftsmæssige konsekvenser for både udgiften til driftstaxameteret og udgiften til statslig elevstøtte.

Udgiften til drift forventes at stige med henholdsvis 0 mio. kr. i 2018, 0 mio. kr. i 2019, 1,7 mio. kr. i 2020, 5,3 mio. kr. i 2021 og 9,0 mio. kr. i 2022 og frem.

Udgiften til statslig elevstøtte forventes at stige med henholdsvis 0 mio. kr. i 2018, 0,5 mio. kr. i 2019, 2,1 mio. kr. i 2020, 3,8 mio. kr. i 2021 og 3,8 mio. kr. i 2022 og frem.

Merudgifterne finansieres inden for efterskolernes egen bevillingsramme. Det foreslås, at merudgifterne til drift finansieres ved tilsvarende reduktion af efterskolernes driftstakster. Det betyder, at driftstaksterne reduceres med 0 mio. kr. i 2018, 0 mio. kr. i 2019, 1,7 mio. kr. i 2020, 5,3 mio. kr. i 2021 og 9,0 mio. kr. i 2022 og frem.

Merudgifterne til elevstøtte foreslås finansieret ved en nedsættelse af taksten til individuel supplerende elevstøtte. Som følge af forslagene reduceres bevillingen til individuel supplerende elevstøtte med 0 mio. kr. i 2018, 0,5 mio. kr. i 2019, 2,1 mio. kr. i 2020 og 3,8 mio. kr. i 2021 og frem.

Forslaget om friere rammer for efterskoler og frie fagskoler vurderes udgiftsneutralt for frie fagskoler, og merudgifterne for efterskoler vil blive afholdt inden for den økonomiske ramme, som er fastlagt for efterskoler. Forslaget har derfor samlet set ikke økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

9. Sammenfattende skema.

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 1. juni 2017 til den 29. juni 2017 været sendt til høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Danmarks Lærerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Friskoleforening, Dansk Industri, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Skoleelever, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, Efterskoleforeningen, Folkehøjskolernes Forening, Foreningen Frie Fagskoler, Foreningen af Katolske Skoler i Danmark, Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningsfællesskabet Ligeværd, Frie Skolers Lærerforening, FSR – danske revisorer, KL, Lilleskolerne, Lærernes Centralorganisation, Rigsrevisionen, Rådet for Børns Læring, Rådet for Etniske Minoriteter, Skole og Forældre, Studievalg Danmark og UU Danmark.

Forhold til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1.

En efterskoles midler må alene komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode, jf. § 6, stk. 1, nr. 2, i nugældende lov om efterskoler og frie fagskoler.

Bestemmelsen blev indføjet i loven med lov nr. 506 af 2. juni 1996. Det fremgår af bemærkningerne til denne bestemmelse, jf. bemærkningerne til daværende § 10, stk. 1, nr. 2, i lov nr. 506 af 12. juni 1996, jf. lovforslag nr. L 268 (1995-96), jf. Folketingstidende, tillæg A, side 5232, at formålet med bestemmelsen er at tydeliggøre, at skolen skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m. fl., erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolen må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole til gavn for skolens elever, ligesom skolens midler, herunder offentlige tilskud, alene må anvendes til skolens eget formål (dvs. skoleformålet). Skolerne må ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefra kommende interesser.

Efterskoler kan således alene anvende skolens midler inden for den nugældende lov om efterskoler og frie fagskoler og har ikke mulighed for at anvende skolens midler til andre formål, herunder folkeoplysende aktiviteter.

Som følge af forslaget om indsættelse af en ny § 6 c, om, at en efterskole uanset § 6, stk. 1, nr. 2, i begrænset omfang kan anvende skolens egne midler til folkeoplysningsvirksomhed i Danmark, jf. lovforslagets § 1, nr. 6, som er en undtagelse fra hovedreglen i lovens § 6, stk. 1, nr. 2, om at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode, foreslås i lovens § 1, stk. 1, nr. 2, efter hvilken bestemmelse en skole i sit virke som selvejende institution skal være uafhængig, og skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode, indføjet en henvisning til ny § 6 c.

Ved egne midler forstås skolens indtægter ud over offentlige tilskud, bortset fra offentlige tilskud, der gives specifikt til folkeoplysende aktiviteter. Folkeoplysningsvirksomhed udløser ikke tilskud efter denne lov.

Det er hensigten med forslaget, at udgifter til de folkeoplysende aktiviteter skal være af begrænset omfang, dvs. de må alene udgøre en mindre andel af skolens egne midler.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6 (ny § 6 c).

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.5.

Til nr. 2.

Efter den gældende lov om efterskoler og frie fagskoler skal en skole råde over egnede og tilstrækkelige elevværelser, forstander- og lærerbolig, kostforplejnings- og opholdsarealer, undervisningslokaler og udstyr samt hovedsagelig udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed, jf. lovens § 6, stk. 1, nr. 4.

Kravet om geografisk og bygningsmæssig enhed er en grundlæggende tilskudsbetingelse. Kravet blev indført med lov nr. 510 af 30. juni 1993 og trådte i kraft den 1. januar 1994.

Med lov nr. 48 af 28. januar 2009 blev kravet om geografisk og bygningsmæssig enhed modificeret, så skolerne kan have enkelte særlige undervisningsfaciliteter, der ligger uden for den geografiske og bygningsmæssige enhed. Modificeringen indebar endvidere, at skolens matrikler i visse tilfælde kan adskilles af en mindre vej, forudsat at kostskolemiljøet kan fastholdes. Lov nr. 48 af 28. januar 2009 indebar endvidere, at en skole godkendt før den 1. januar 1994, som er berettiget til tilskud, uanset at den har bygninger og arealer, der ligger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed, kan erhverve nye bygninger og arealer uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed til afløsning af gamle bygninger og arealer uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed. Disse skoler fik dermed mulighed for gradvist at kunne komme nærmere en opfyldelse af kravet om geografisk og bygningsmæssig enhed, jf. nugældende § 6, stk. 3. Baggrunden for dette var, at kravet om geografisk og bygningsmæssig enhed ikke skulle være til hinder for en udvikling af skolerne, der medfører en forbedring af den geografiske og bygningsmæssige sammenhæng. Der henvises til forarbejderne til denne lov i lovforslag nr. L 50 (2008-2009), jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 1449.

Som følge af forslaget om indsættelse af en ny § 6, stk. 1, nr. 5, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, om at skolens bygninger og arealer hovedsagelig skal ligge i geografisk nærhed af hinanden, foreslås den gældende regel i lovens § 6, stk. 1, nr. 4, om at skolen hovedsagelig skal udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed, at udgå af loven, idet den foreslåede nye § 6, stk. 1, nr. 5, erstatter denne regel.

Det foreslås i lovforslagets § 1, nr. 3, i et vist omfang at lempe kravet i § 6, stk. 1, nr. 4, om, at en skoles bygninger og arealer hovedsageligt skal udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed. Skoler godkendt før 1. januar 1994 er omfattet af de lempeligere krav i lovens § 6, stk. 3. Det foreslås med udgangspunkt i kravet for de frie grundskoler om,

at skolens bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden, at en efterskoles eller en fri fagskoles bygninger og arealer fremover hovedsagelig skal ligge i geografisk nærhed af hinanden. Med forslaget harmoniseres de geografiske krav til de bygningsmæssige rammer for skolerne i vidt omfang med de regler på området, der gælder for frie grundskoler, jf. § 5, stk. 6, i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Udtrykket "ligge i geografisk nærhed af hinanden" indebærer, at skolens bygninger og arealer skal ligge i rimelig gåafstand fra hinanden på op til højst få hundrede meters afstand mellem skolens matrikler, sådan at eleverne kan opleve kostskolen som en samlet enhed. Afgrænsningen af begrebet "ligge i geografisk nærhed af hinanden" må foretages i overensstemmelse med elevernes alder og modenhed.

Med udtrykket "hovedsagelig" sigtes til, at skolernes nuværende mulighed efter lovens § 6, stk. 1, nr. 4, for at erhverve enkelte særlige undervisningsfaciliteter, der ligger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed, foreslås bevaret. Ved særlige undervisningsfaciliteter forstås undervisningsfaciliteter, der ligger ud over, hvad der i forhold til skolens elevtal er egnet og tilstrækkeligt. Disse enkelte særlige undervisningsfaciliteter skal ligge i en afstand fra kernefaciliteterne, så de kan anvendes i den daglige undervisning, uden at en større del af skoledagen går til transport. Som eksempler på enkelte særlige undervisningsfaciliteter kan nævnes et bådhus eller idrætsfaciliteter i større afstand fra skolen end kernefaciliteterne.

Det foreslås således også, at skolernes nuværende mulighed efter lovens § 6, stk. 1, nr. 4, for at erhverve enkelte særlige undervisningsfaciliteter, der ligger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed, bevares.

Forslaget indebærer ikke i øvrigt ændringer af forståelsen af bestemmelsen i § 6, stk. 1, nr. 4, 1. led i den gældende lov.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslaget § 1, nr. 3.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.1.

Til nr. 3.

Det følger af § 6, stk. 1, nr. 4, i lov om efterskoler og frie fagskoler, at en skole skal råde over egnede og tilstrækkelige elevværelser, forstander- og lærerbolig, kostforplejnings- og opholdsarealer, undervisningslokaler og udstyr samt hovedsagelig udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed.

Efter de gældende regler skal en skoles bygninger og arealer hovedsagelig ligge inden for samme eller til hinanden grænsende matrikler. Det fremgår dog af forarbejderne, til lov nr. 48 af 28. januar 2009, jf. lovforslag nr. L50 (2008-2009), jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 1449, at enkelte særlige undervisningsfaciliteter kan ligge i større afstand fra skolens geografiske og bygningsmæssige enhed.

Det er i forarbejderne forudsat, at det er enkelt, trygt og sikkert at færdes i og mellem skolens bygninger og arealer, herunder særligt skolens kernefaciliteter.

Det foreslås at indføre et nyt *nr. 5*, i § 6, *stk. 1*, så kravet om, at en skoles bygninger og arealer hovedsageligt skal udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed, i et vist omfang lempes. Skoler godkendt før 1. januar 1994 er omfattet af de lempeligere krav i lovens § 6, stk. 3. Det foreslås i et nyt § 6, *stk. 1*, *nr. 5*, med udgangspunkt i kravet for de frie grundskoler om, at skolens bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden, at en efterskoles eller en fri fagskoles bygninger og arealer fremover hovedsagelig skal ligge i geografisk nærhed af hinanden. Med forslaget harmoniseres de geografiske krav til de bygningsmæssige rammer for skolerne i vidt omfang med de regler på området, der gælder for frie grundskoler, jf. § 5, stk. 6, i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Med forslaget tilsigtes en øget fleksibilitet for efterskolerne og de frie fagskoler på det bygningsmæssige område samtidig med, at kostskoleformens særkende som ramme om undervisning og samvær for elever og lærere døgnet rundt bevares. Det vil dog være en forudsætning, at det er enkelt, trygt og sikkert at færdes i og mellem skolens bygninger og arealer, herunder særligt skolens kernefaciliteter, dvs. bygninger, der indeholder elevværelser (enkeltværelser eller værelser typisk med plads til 2-4 elever), forstander- og lærerbolig, kostforplejnings- og opholdsarealer samt egnede og tilstrækkelige undervisningsfaciliteter.

Med udtrykket "ligge i geografisk nærhed af hinanden" sigtes til, at skolens bygninger og arealer skal ligge i rimelig gåafstand fra hinanden på op til højst få hundrede meters afstand mellem skolens matrikler, sådan at eleverne kan opleve kostskolen som en samlet enhed. Afgrænsningen af begrebet "ligge i geografisk nærhed af hinanden" må foretages i overensstemmelse med elevernes alder og modenhed. Det er endvidere en forudsætning, at kostskolemiljøet fortsat kan fastholdes. Om kostskolemiljøet fortsat kan fastholdes, vil bl. a. afhænge af de trafikale forhold, og om det er enkelt, trygt og sikkert at færdes inden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed.

Med udtrykket "hovedsagelig" sigtes til, at skolernes nuværende mulighed efter lovens § 6, stk. 1, nr. 4, for at erhverve enkelte særlige undervisningsfaciliteter, der ligger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed, foreslås bevaret. Ved særlige undervisningsfaciliteter forstås undervisningsfaciliteter, der ligger ud over, hvad der i forhold til skolens elevtal er egnet og tilstrækkeligt. Disse enkelte særlige undervisningsfaciliteter skal ligge i en afstand fra kernefaciliteterne, så de kan anvendes i den daglige undervisning, uden at en større del af skoledagen går til transport. Som eksempler på enkelte særlige undervisningsfaciliteter kan nævnes et bådhus eller idrætsfaciliteter i større afstand fra skolen end kernefaciliteterne.

Det er en forudsætning, at skolens kernefaciliteter ligger i rimelig gåafstand, således at kostskolemiljøet kan fastholdes og sikres.

Denne forudsætning vil derfor ikke være opfyldt i tilfælde, hvor en eller flere af skolens kernefaciliteter ligger uden for geografisk nærhed af skolens bygninger og arealer.

Forudsætningen vil endvidere ikke være opfyldt i tilfælde, hvor enkelte af en skoles særlige undervisningsfaciliteter ligger i så stor afstand fra skolens kernefaciliteter, at en større del af skoledagen medgår til transport. Ved vurderingen af, om en større del af skoledagen medgår til transport til en særlig undervisningsfacilitet uden for geografisk nærhed af skolens kernefaciliteter, tages udgangspunkt i lokale geografiske forhold samt i pædagogiske hensyn, fx nødvendigheden af den pågældende særlige undervisningsfacilitet for gennemførelsen af idrætsundervisning eller udendørs aktiviteter, der indgår i undervisningen på et eller flere af skolens hold.

Forslaget indebærer ikke, at skolerne herved kan oprette egentlige filialer af skolen. Ved filialer forstås en eller flere bygninger eller arealer indeholdende kernefaciliteter, der ligger uden for geografisk nærhed af skolens bygninger og arealer, det vil sige uden for rimelig gåafstand af skolens øvrige kernefaciliteter.

Forslaget skaber større bygningsmæssig fleksibilitet for skolerne og muliggør en naturlig udbygning og udvidelse af en skole. Forslaget indebærer imidlertid ikke, at en skole kan have bygninger og arealer, hvor der i realiteten er tale om parallelskole og herved omgå kravene ved oprettelse af nye skoler eller kravene om uafhængighed af skolen og skolens bestyrelse.

Forslaget indebærer ikke i øvrigt ændringer af forståelsen af bestemmelsen i § 6, stk. 1, nr. 4, 1. led i den gældende lov.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.1.

Til nr. 4.

Med bestemmelsen i § 6, stk. 1, nr. 6, i den gældende lov om efterskoler og frie fagskoler er det en grundlæggende tilskudsbetingsbetingelse for efterskoler og frie fagskoler, der efter den 7. maj 1996 har indsendt eller indsender forslag til vedtægter med henblik på at blive godkendt til tilskud, at skolen skal være ejer af skolens bygninger eller hovedparten heraf og ikke må eje bygninger sammen med andre. Kravet omfatter ikke skoler, der før den 7. maj 1996 har indsendt forslag til vedtægter med henblik på at blive godkendt, hvorfor skoler, der er blevet godkendt på grundlag af vedtægter indsendt før den 7. maj 1996, ikke er omfattet af kravet om at eje skolens bygninger eller hovedparten heraf, men kan leje bygninger og arealer.

Bestemmelsen blev indføjet i § 10, stk. 1, nr. 6, i den daværende lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler) med lov nr. 506 af 12. juni 1996. Det fremgår af bemærkningerne til denne bestemmelse, jf. bemærkningerne til ændringsforslag nr. 1, jf. § 10, stk. 1, nr. 6, i lov 506 (1996), jf. Folketingets Uddannelsesudvalgs Betænkning over lovforslag nr. L 268

(1995-96), jf. Folketingstidende 1995-96, tillæg B, side 1056, at det findes bedst stemmende overens med princippet om selveje, at en fri kostskole er ene-ejer af skolens bygninger. Særligt for kostskoler gælder det endvidere, at deres boligbehov er af en meget speciel karakter på grund af kostafdelingen, hvilket betyder, at der er tale om specielle lejemaal, der let giver udlejer en monopolagtig fordel til skade for skolen. Det fremgår ligeledes af bemærkningerne til denne bestemmelse at kostskoler, der efter 7. maj 1996 eller senere søger om godkendelse, som betingelse for at blive godkendt skal være ene-ejer af en meget stor og sammenhængende del af skolens bygninger til såvel undervisning som til kostskoleformål, og at lejemaal for en lille del af skolens bygninger eller arealer vil være acceptabel. Det vil typisk dreje sig om lejemaal til idrætsformål og lignende.

Kravet om ejerskab til skolens bygninger og arealer blev oprindeligt indført som værn mod koncerndannelse.

Endvidere fremgår det af den nugældende lovs § 6, stk. 1, nr. 2, at en skoles midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Bestemmelsen blev indføjet i loven med lov nr. 506 af 2. juni 1996. Der henvises i lovbemærkningerne til lov nr. 479 af 31. maj 2000 til denne bestemmelse til de tidligere lovbemærkninger til bestemmelsen i lov nr. 506 af 12. juni 1996. Det fremgår af bemærkningerne, jf. lovforslag nr. L 268 (1995-96), jf. lovbemærkningerne til lov nr. 479 af 31. maj 2000, at formålet med bestemmelsen er at tydeliggøre, at skolen skal være uafhængig, dvs. uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m. fl., erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolen må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole til gavn for skolens elever, ligesom skolens midler, herunder offentlige tilskud, alene må anvendes til skolens eget formål (dvs. skoleformålet). Skolerne må ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefra kommende interesser.

Der foreslås med lovforslagets § 1, nr. 4, indføjet en henvisning til en ny § 6 a i nuværende § 6, stk. 1, nr. 6, der med lovforslaget bliver nr. 7, hvorefter en skole skal være ejer af skolens bygninger eller hovedparten heraf og ikke må eje bygninger sammen med andre.

Med den foreslåede bestemmelse i § 6 a, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 6, kan en skole leje bygninger og arealer i op til 10 år, hvis det sker til afløsning af eksisterende bygninger eller arealer, ved udvidelse med nye bygninger og arealer eller ved nyoprettelse af en skole.

Forslaget i lovforslagets § 1, nr. 6, indebærer en undtagelse fra bestemmelsen i lovens nugældende § 6, stk. 1, nr. 6, om, at en skole skal være ejer af skolens bygninger eller hovedparten heraf. Der foreslås en begrænset lempelse af disse regler parallelt til den lempelse af ejerskabskravet, som fra 2014 har været gældende for folkehøjskolerne.

Endvidere foreslås det i ny § 6 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 6, at en skole kan eje en mindre del af skolens undervisningsfaciliteter, som ikke er kernefaciliteter, sammen med andre. Forslaget er en undtagelse til hovedreglen i lovens §

6, stk. 1, nr. 6, om, at skolen skal være enejer af skolens bygninger.

Forslaget gælder alene bygninger og arealer, der ligger ud over skolens kernefaciliteter. Ved skolernes aftaler om sameje af skolens bygninger og arealer gælder lovens øvrige bestemmelser, herunder grundlæggende betingelser for tilskud.

Ved kernefaciliteter forstås bygninger, der indeholder elevværelser, forstander- og lærerbolig, kostforplejnings- og opholdsarealer samt egnede og tilstrækkelige undervisningsfaciliteter.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6 (ny § 6 a).

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.2. og 2.3.

Til nr. 5.

Efter de gældende regler i § 6, stk. 3, i lov om efterskoler og frie fagskoler, kan en skole, der er berettiget til tilskud, uanset at den har bygninger og arealer, der ligger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed, erhverve nye bygninger og arealer uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed. Det er dog en betingelse, at de nye bygninger og arealer erhverves til afløsning for bygninger og arealer, der ligger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed. Det er endvidere en betingelse, at de nye bygninger og arealer afstandsmæssigt ligger tættere på skolens geografiske og bygningsmæssige enhed end de bygninger og arealer, de afløser.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 48 af 28. januar 2009, jf. lovforslag nr. L 50 (2008-09), jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 1449, at den gældende bestemmelse er relevant for de skoler, der er godkendt før den 1. januar 1994, og dermed har bevaret retten til tilskud med den daværende geografiske beliggenhed. Disse skoler vil gradvist kunne komme nærmere en opfyldelse af kravet om geografisk og bygningsmæssig enhed. Kravet om geografisk og bygningsmæssig enhed vil desuden ikke være til hinder for en udvikling af skolerne, der medfører en forbedring af den geografiske og bygningsmæssige sammenhæng. Ved fastlæggelse af, hvad der udgør skolens geografiske og bygningsmæssige enhed, skal der lægges vægt på placeringen af skolens kernefaciliteter.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 6, stk. 3, nyaffattes. Den foreslåede bestemmelse indebærer ændringer i bestemmelsen af udtrykket ”skolens geografiske og bygningsmæssige enhed” til den i lovforslagets § 1, nr. 3, foreslåede nye § 6, stk. 1, nr. 5: ”Skolens bygninger og arealer skal hovedsagelig ligge i geografisk nærhed af hinanden”. Den foreslåede nyaffattelse er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 3, hvor det foreslås, at en skoles bygninger og arealer fremover hovedsageligt skal ligge i geografisk nærhed af hinanden.

Udtrykket ”ligge i geografisk nærhed af hinanden” indebærer, at skolens bygninger og arealer skal ligge i rimelig gåafstand fra hinanden på op til højst få hundrede meters afstand mellem skolens matrikler, sådan at eleverne kan ople-

ve kostskolen som en samlet enhed. Afgrænsningen af begrebet ”ligge i geografisk nærhed af hinanden” må foretages i overensstemmelse med elevernes alder og modenhed.

Det er en forudsætning, at skolens kernefaciliteter ligger i rimelig gåafstand, således at kostskolemiljøet kan fastholdes og sikres. Ved kernefaciliteter forstås bygninger, der indeholder elevværelser (enkeltværelser eller værelser typisk med plads til 2-4 elever), forstander- og lærerbolig, kostforplejnings- og opholdsarealer samt egnede og tilstrækkelige undervisningsfaciliteter.

Det er endvidere en forudsætning, at kostskolemiljøet fortsat kan fastholdes. Om kostskolemiljøet fortsat kan fastholdes, vil bl. a. afhænge af de trafikale forhold, og om det er enkelt, trygt og sikkert at færdes inden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed.

Med udtrykket ”hovedsagelig” sigtes til, at skolernes nuværende mulighed efter lovens § 6, stk. 1, nr. 4, for at erhverve enkelte særlige undervisningsfaciliteter, der ligger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed, foreslås bevaret. Ved særlige undervisningsfaciliteter forstås undervisningsfaciliteter, der ligger ud over, hvad der i forhold til skolens elevtal er egnet og tilstrækkeligt. Disse enkelte særlige undervisningsfaciliteter skal ligge i en afstand fra kernefaciliteterne, så de kan anvendes i den daglige undervisning, uden at en større del af skoledagen går til transport. Som eksempler på enkelte særlige undervisningsfaciliteter kan nævnes et bådhus eller idrætsfaciliteter i større afstand fra skolen end kernefaciliteterne.

Den foreslåede bestemmelse viderefører med de ændringer, der følger af den foreslåede nye formulering ”hovedsagelig ligge i geografisk nærhed af hinanden”, i øvrigt den gældende bestemmelse, hvorefter en skole, der er berettiget til tilskud, uanset at den har bygninger og arealer, der ligger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed, kan erhverve nye bygninger og arealer uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed. Ligesom for den gældende bestemmelse vil det med forslaget fortsat være en betingelse, at de nye bygninger og arealer erhverves til afløsning for bygninger og arealer, der ikke opfylder kravet i den foreslåede nye § 6, stk. 1, nr. 5. Ligesom for den gældende bestemmelse vil det endvidere med forslaget fortsat være en betingelse, at de nye bygninger og arealer afstandsmæssigt ligger tættere på skolens bygninger og arealer, som opfylder kravet i den foreslåede nye § 6, stk. 1, nr. 5, end de bygninger og arealer, de afløser.

Ved vurderingen af, om en skolens bygninger og arealer ligger i geografisk nærhed af hinanden, skal der lægges vægt på placeringen af skolens kernefaciliteter.

Bestemmelsen omfatter skoler, der er godkendt før 1. januar 1994 og dermed har bevaret retten til tilskud med den daværende geografiske beliggenhed. Disse skoler vil gradvist kunne komme nærmere en opfyldelse af kravet om, at skolens bygninger og arealer hovedsagelig ligger i geografisk nærhed af hinanden, jf. lovforslagets § 1, nr. 3. Dette krav vil desuden ikke være til hinder for en udvikling af

skolerne, der medfører en forbedring af den geografiske og bygningsmæssige sammenhæng.

Der er i øvrigt ikke tilsigtet nogen ændring af forståelsen af bestemmelsen i den gældende lov.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.1.

Til nr. 6.

Det foreslås med dette ændringspunkt at lempe reglerne for skolernes bygninger og arealer, så skolerne i visse situationer tidsbegrænset kan leje bygninger og arealer og kan eje visse særlige undervisningsfaciliteter sammen med andre. Endvidere foreslås mulighed for, at skolerne mod vederlag kan varetage administrative opgaver for andre skoler godkendt efter denne lov, og mulighed for at efterskolerne i begrænset omfang kan anvende skolens egne midler til folkeoplysningsvirksomhed.

Det fremgår af nugældende § 6, stk. 1, nr. 2, at en skole i sit virke som selvejende undervisningsinstitution skal være uafhængig, og at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode.

Det fremgår endvidere af nugældende § 6, stk. 1, nr. 6, at en skole, som efter den 7. maj 1996 har indsendt eller indsender forslag til vedtægter med henblik på at blive godkendt til tilskud, skal være ejer af skolens bygninger eller hovedparten heraf og ikke må eje bygninger sammen med andre. Det fremgår af forarbejderne, at skolen som betingelse for at blive godkendt skal være ene-ejer af en meget stor og sammenhængende del af skolens bygninger til såvel undervisning som til kostskoleformål, og at lejemål for en lille del af skolens bygninger eller arealer vil være acceptabel. Det vil typisk dreje sig om lejemål til idrætsformål og lignende.

Det fremgår af bemærkningerne til § 6, stk. 1, nr. 6, jf. bemærkningerne til ændringsforslag nr. 1, jf. § 10, stk. 1, nr. 6, i lov nr. 506 af 12. juni 1996, jf. Folketingets Uddannelsesudvalgs Betænkning over lovforslag nr. L 268 (1995-96), jf. Folketingstidende 1995-96, tillæg B, side 1056, at det findes bedst stemmende overens med princippet om selveje, at en fri kostskole er ene-ejer af skolens bygninger. Særligt for kostskoler gælder det endvidere, at deres boligbehov er af en meget speciel karakter på grund af kostafdelingen, hvilket betyder, at der er tale om specielle lejemål, der let giver udlejer en monopolagtig fordel til skade for skolen. Det fremgår ligeledes af bemærkningerne til lovens nuværende § 6, stk. 1, nr. 6, der med dette lovforslags § 1, nr. 3, bliver nr. 7, at kostskoler, der efter 7. maj 1996 eller senere søger om godkendelse, som betingelse for at blive godkendt skal være ene-ejer af en meget stor og sammenhængende del af skolens bygninger til såvel undervisning som til kostskoleformål, og at lejemål for en lille del af skolens bygninger eller arealer vil være acceptabel. Det vil typisk dreje sig om lejemål til idrætsformål og lignende.

Det foreslås, at der i loven indsættes en ny § 6 a. Det foreslåede § 6 a, stk. 1, indebærer, at en skole, der er omfattet af

lovens § 6, stk. 1, nr. 6, kan leje bygninger og arealer i op til 10 år, hvis det sker til afløsning af eksisterende bygninger eller arealer, ved udvidelse med nye bygninger og arealer, eller ved nyoprettelse af en skole.

Forslaget er en undtagelse fra bestemmelsen i lovens § 6, stk. 1, nr. 6, der med forslagens § 1, nr. 3, bliver nr. 7, om, at en skole skal være ejer af skolens bygninger eller hovedparten heraf.

Kravet om ejerskab til skolens bygninger og arealer blev indført i 1996 som værn mod koncerndannelse. Der foreslås en begrænset lempelse af dette krav parallelt til den lempelse af ejerskabskravet, som fra 2014 har været gældende for folkehøjskolerne.

Det er en forudsætning, at skolen efter udløbet af denne periode på op til 10 år skal eje sine bygninger og arealer i overensstemmelse med hovedreglen i lovens § 6, stk. 1, nr. 6, der bliver nr. 7. Overholdelse af dette krav vil indgå i ministeriets løbende tilsyn med skolerne.

Forslaget indebærer ikke, at der skal gives skolerne mulighed for at indgå uhensigtsmæssige lejeaftalekonstruktioner, f.eks. lejeaftaler, der skaber usikkerhed om skolens uafhængighed, gentagne lejemål eller lejemål med en udlejer, der lejer ud til flere skoleinitiativer, hvilket kan indebære en risiko for koncerndannelse.

Forslaget indebærer ikke ændringer i den grundlæggende tilskudsbetingelse for skolerne i lovens § 6, stk. 1, nr. 2. Det er fortsat en betingelse for skolerne, at de i deres virke skal være uafhængige, og at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Bestemmelsen i § 6, stk. 1, nr. 2, finder således også anvendelse for skolernes lejeaftaler.

Skolen skal være uafhængig, dvs. uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m.fl., erhvervsdrivende som ikke er erhvervsdrivende. Skolen må alene styres af interesser for at drive den pågældende skole til gavn for skolens elever, og skolen må ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden måde styres af uvedkommende eller udefrakommende interesser. Skolens midler må alene anvendes til skolens eget formål, dvs. skoleformålet.

Det er endvidere med forslaget en forudsætning for skolernes indgåelse af lejeaftaler, at aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, skal indgås på vilkår, der ikke er ringere for skolerne end markedsvilkår, og skal søges ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det, jf. lovens § 10, stk. 1. Det bemærkes, at undervisningsministeren efter lovens § 10, stk. 2, kan fastsætte nærmere regler om huslejeaftaler, herunder i særlige tilfælde kan bestemme, at huslejeaftaler skal indgås på andre vilkår end de nævnte.

Den foreslåede nye bestemmelse i lovens § 6 a, stk. 1, som er en undtagelse fra hovedreglen i lovens § 6, stk. 1, nr. 6, der bliver nr. 7, skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af et nyt nummer i lovens § 47, jf. lovforslagets § 1, nr. 9, hvori det foreslås at indføre et nyt nr. 2, i lovens § 47, hvorefter undervisningsministeren kan beslutte, at der ikke ydes tilskud til en efterskole eller fri fagskole,

hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravene om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, jf. lovens § 6, stk. 1, nr. 2. Det foreslåede § 47, nr. 2, indebærer, at det kan indgå i det samlede skøn efter § 47, om skolen indgår lejemål eller andre aftaler, der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre.

Det fremgår af nugældende § 6, stk. 1, nr. 2, at en skole i sit virke som selvejende undervisningsinstitution skal være uafhængig, og at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode.

Det fremgår endvidere af nugældende § 6, stk. 1, nr. 6, at en skole, som efter den 7. maj 1996 har indsendt eller indsender forslag til vedtægter med henblik på at blive godkendt til tilskud, skal være ejer af skolens bygninger eller hovedparten heraf og ikke må eje bygninger sammen med andre. Det fremgår af forarbejderne, at skolen som betingelse for at blive godkendt skal være ene-ejer af en meget stor og sammenhængende del af skolens bygninger til såvel undervisning som til kostskoleformål, og at lejemål for en lille del af skolens bygninger eller arealer vil være acceptabel. Det vil typisk dreje sig om lejemål til idrætsformål og lignende.

Det fremgår af bemærkningerne til § 6, stk. 1, nr. 6, jf. bemærkningerne til ændringsforslag nr. 1, jf. § 10, stk. 1, nr. 6, i lov nr. 506 af 12. juni 1996, jf. Folketingets Uddannelsesudvalgs Betænkning over lovforslag nr. L 268 (1995-96), jf. Folketingstidende 1995-96, tillæg B, side 1056, at det findes bedst stemmende overens med princippet om selveje, at en fri kostskole er ene-ejer af skolens bygninger. Særligt for kostskoler gælder det endvidere, at deres boligbehov er af en meget speciel karakter på grund af kostafdelingen, hvilket betyder, at der er tale om specielle lejemål, der let giver udlejer en monopolagtig fordel til skade for skolen. Det fremgår ligeledes af bemærkningerne til lovens nuværende § 6, stk. 1, nr. 6, der med dette lovforslags § 1, nr. 3, bliver nr. 7, at kostskoler, der efter 7. maj 1996 eller senere søger om godkendelse, som betingelse for at blive godkendt skal være ene-ejer af en meget stor og sammenhængende del af skolens bygninger til såvel undervisning som til kostskoleformål, og at lejemål for en lille del af skolens bygninger eller arealer vil være acceptabel. Det vil typisk dreje sig om lejemål til idrætsformål og lignende.

Det foreslåede nye § 6 a, stk. 2, indebærer, at skolerne fremover kan eje en mindre del af skolens undervisningsfaciliteter, som ikke er kernefaciliteter, sammen med andre. Forslaget indebærer, at skolerne kan eje bygninger og arealer, der ligger ud over skolens kernefaciliteter, sammen med andre.

Ved udtrykket "kernefaciliteter" skal forstås bygninger og arealer, der indeholder elevværelser, forstander- og lærerbolig, kostforplejnings- og opholdsarealer samt egnede og tilstrækkelige undervisningsfaciliteter. Bestemmelsen vil således ikke gælde for skolens kernefaciliteter.

Forslaget er en undtagelse til hovedreglen i lovens § 6, stk. 1, nr. 6, der bliver nr. 7, om, at skolen skal være ene-ejer af skolens bygninger.

Forslaget indebærer, at en skole kan opføre eller erhverve nye undervisningsfaciliteter sammen med andre, som begge parter kan anvende. Eksempelvis kan en skole sammen med en kommune opføre en idrætshal, som såvel skolen som kommunen kan benytte. Det er en forudsætning, at skolernes aftaler om sameje af visse særlige undervisningsfaciliteter er i overensstemmelse med lovens øvrige bestemmelser, herunder kravet i lovens § 6, stk. 1, nr. 2, om at skolen skal være uafhængig, og at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode.

Endvidere er det en forudsætning, at skolernes aftaler om sameje af visse særlige undervisningsfaciliteter er i overensstemmelse med bestemmelsen i lovens § 10, stk. 1, hvorefter skolerens aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, skal indgås på vilkår, der ikke er ringere for skolerne end sædvanlige markedsvilkår, og skal søges ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det.

Ligeledes finder lovens § 47 om, at undervisningsministeren kan beslutte, at der ikke ydes tilskud til en skole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet i § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, anvendelse i situationer, hvor en skole ejer en mindre del af skolens undervisningsfaciliteter, som ikke er kernefaciliteter, sammen med andre.

Det er med forslaget ikke tilsigtet, at skoler skal etablere eller erhverve særlige undervisningsfaciliteter med henblik på udlejning.

Det fremgår af nugældende § 6, stk. 1, nr. 2, at en skole i sit virke som selvejende undervisningsinstitution skal være uafhængig, og at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode.

Der findes i dag ikke bestemmelser i lov om efterskoler og frie fagskoler, der hjemler skolerne adgang til at varetage administrative opgaver for andre skoler.

Det foreslås, at der i loven indsættes en ny § 6 b. Det foreslåede § 6 b, stk. 1, 1. pkt., indebærer, at efterskoler og frie fagskoler fremover efter skriftlig aftale herom mod vederlag skal kunne varetage administrative opgaver for andre efterskoler og frie fagskoler godkendt efter denne lov.

Forslaget indebærer en udvidelse af formålet for den virksomhed, som efterskoler og frie fagskoler kan udføre inden for loven.

En øget frihed til at finde fælles løsning af afgrænsede administrative opgaver på skolerne, fx lønadministration, ferieregnskab eller opkrævning af elevbetaling, kan medvirke til en optimering og en mere effektiv anvendelse af skolerens ressourcer på det administrative område.

Forslaget indebærer, at skoler kan finde frem til en fælles løsning af afgrænsede administrative opgaver. Det er et krav, at der indgås en skriftlig aftale herom, samt at skolen varetager administrative opgaver for andre skoler mod ve-

derlag. Vederlaget skal fastsættes, så det svarer til skolens omkostninger ved varetagelse af opgaven for den anden skole. Ordningen indebærer således ikke, at en skole indirekte ved at udføre en opgave uden fuld omkostningsdækning kan støtte en anden skole.

Det er en betingelse, at en skole alene indgår aftaler med skoler, der er godkendt efter denne lovs betingelser for at kunne få tilskud.

Det er endvidere en betingelse for en skoles varetagelse af administrative opgaver for en anden skole, at skolens varetagelse af administrative opgaver for den anden skole ikke indebærer myndighedsudøvelse på vegne af den anden skole eller indebærer risiko for nogen af skolernes uafhængighed.

Forslaget er en undtagelse fra bestemmelsen i lovens § 6, stk. 1, nr. 2, om, at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervirksomhed til gode, idet forslaget indebærer en udvidelse af formålet for efterskoler og frie fagskoler, så deres formål for virksomhed inden for loven også ud over deres egen skole- og undervisningsvirksomhed kan omfatte varetagelse af administrative opgaver for andre skoler.

Uanset forslaget om et nyt § 6 b, stk. 1, 1. pkt., vil en skole kombineret med en folkehøjskole ikke have mulighed for at varetage administrative opgaver for en anden folkehøjskole. Dette gælder, uanset at folkehøjskoler har hjemmel til at varetage administrative opgaver for andre folkehøjskoler, da en kombineret institution skal opfylde betingelserne i lovgivningen for de skoleformer, der indgår i kombinationen.

Det foreslåede § 6 b, stk. 1, 2. pkt., indebærer, at en skole kombineret med en folkehøjskole som samlet kombineret institution, jf. denne lovs § 12 b, efter skriftlig aftale kan varetage administrative opgaver for folkehøjskoler. Såfremt der indgår andre skoleformer end de nævnte i den kombinerede institution, fx en fri grundskole eller et privat gymnasium, jf. lovens § 12 b, stk. 1, er den kombinerede institution ikke omfattet af bestemmelsen.

En efterskole eller en fri fagskole kombineret med en anden fri kostskole er generelt større end rene efterskoler og har derfor bedre mulighed for at påtage sig administrative opgaver for flere skoler.

Folkehøjskoler kan varetage administrative opgaver for andre folkehøjskoler, jf. § 3, stk. 2, i lov om folkehøjskoler. Med forslaget sikres det, at skoler godkendt efter denne lov, som også varetager skole- og undervisningsvirksomhed som folkehøjskole, kombineret institution, jf. lovens § 12 b, kan varetage administrative opgaver for andre folkehøjskoler.

Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 2, nr. 1, om ændring af § 3, stk. 2, i lov om folkehøjskoler.

Forslaget indebærer i sammenhæng med den foreslåede ændring i lovforslagets § 2, nr. 1, om ændring af § 3, stk. 2, i lov om folkehøjskoler, at en skole godkendt efter denne lov kombineret med en folkehøjskole godkendt efter lov om folkehøjskoler fremover efter skriftlig aftale mod vederlag kan varetage administrative opgaver for en anden skole omfattet af denne lov, en anden folkehøjskole eller for en anden efterskole eller fri fagskole kombineret med en folkehøjskole.

Med forslaget vil en skoles indtægter ved varetagelsen af administrative opgaver for andre skoler godkendt efter denne lov eller for folkehøjskoler godkendt efter lov om folkehøjskoler ikke indgå i beregningen vedrørende den gældende lovs bestemmelse i § 19, 3. pkt., hvorefter grundtilskud nedsættes med en procentdel eller bortfalder for skoler med særligt store indtægter fra virksomhed, som ikke er omfattet af lov om efterskoler og frie fagskoler.

Den foreslåede § 6 b, stk. 2, indebærer en bemyndigelse til undervisningsministeren til at fastsætte regler om betingelserne for en skolernes varetagelse af administrative opgaver, herunder om karakteren og omfanget af varetagelse af administrative opgaver på den enkelte skole.

Bemyndigelsen til undervisningsministeren til at fastsætte regler omfatter eksempelvis regler om, hvor stor en andel af en skoles samlede aktiviteter, der kan udgøres af varetagelse af administrative opgaver for andre skoler. Der vil endvidere kunne fastsættes regler om, at visse opgaver ikke kan være omfattet af aftaler om varetagelse af administrative opgaver for andre skoler, f.eks. opgaver direkte rettet mod eleverne, eller regler om, at en skoles varetagelse af administrative opgaver for en anden skole ikke må indebære risiko for skolens uafhængighed.

Det fremgår af nugældende § 6, stk. 1, nr. 2, at en skole i sit virke som selvejende undervisningsinstitution skal være uafhængig, og at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode.

Der findes i dag ikke bestemmelser i lov om efterskoler og frie fagskoler, der hjemler adgang til at anvende skolens egne midler til folkeoplysningsvirksomhed.

Det foreslås, at der indsættes en ny § 6 c. Det foreslåede § 6 c, stk. 1, indebærer, at efterskoler fremover i begrænset omfang får mulighed for at anvende skolens egne midler til folkeoplysningsvirksomhed i Danmark.

Med forslaget får efterskolerne mulighed for i højere grad at styrke skolernes lokale forankring ved aktiviteter ud over skolens undervisnings- og skolevirksomhed.

Ved "skolens egne midler" skal forstås skolens indtægter ud over offentlige tilskud, bortset fra offentlige tilskud, hvis det gives specifikt til folkeoplysende formål. Folkeoplysningsvirksomhed udløser ikke tilskud efter lov om efterskoler og frie fagskoler.

Med udtrykket "folkeoplysningsvirksomhed" skal forstås virksomhed, der er i overensstemmelse med efterskolernes hovedsigte om livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse. Den folkeoplysende virksomhed skal hænges sammen med skolens tilskudsberettigende virksomhed, herunder skolens værdigrundlag og formål, som fremgår af skolens vedtægt.

Forslaget er en undtagelse fra bestemmelsen i lovens § 6, stk. 1, nr. 2, om, at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervirksomhed til gode.

Det er med forslaget tilsigtet, at udgifter til de folkeoplysende aktiviteter skal være af begrænset omfang, dvs. de må alene udgøre en mindre andel af skolens egne midler.

Forslaget sigter først og fremmest på lokalt forankrede folkeoplysende aktiviteter, men afgrænser ikke geografisk efterskolerens folkeoplysningsvirksomhed i Danmark. Med forslaget vil f.eks. efterskoler, der deler værdier og formål, kunne samarbejde om folkeoplysende aktiviteter, eksempelvis aftenforedrag eller afholdelsen af særlige folkeoplysende arrangementer, selv om de ikke geografisk er placeret tæt på hinanden.

Forslaget tilsigter ikke at give efterskolerne mulighed for at drive foreningsvirksomhed eller aftenskole efter folkeoplysningsloven.

Med forslaget tilsigtes endvidere ikke, at efterskoler skal kunne drive egentlig erhvervsvirksomhed, jf. i øvrigt kravet i lovens § 6, stk. 1, nr. 2, om at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode.

Med forslaget får en efterskole kombineret med en folkehøjskole, kombineret institution; efter lovens § 12 b, stk. 1, hjemmel til at anvende den kombinerede institutions egne midler til folkeoplysningsvirksomhed i Danmark, da folkehøjskolerne med den nugældende bestemmelse i § 3, stk. 3, i lov om folkehøjskoler, har hjemmel til at anvende folkehøjskolens egne midler til folkeoplysningsvirksomhed i Danmark.

Det foreslåede § 6 c, stk. 2, indebærer en bemyndigelse til undervisningsministeren til at fastsætte regler om betingelserne for folkeoplysningsvirksomhed, herunder om omfanget af en efterskoles folkeoplysende aktiviteter.

Bemyndigelsen til undervisningsministeren til at fastsætte regler omfatter eksempelvis regler om, hvor stor en andel af en efterskoles samlede aktiviteter, der kan udgøres af folkeoplysningsvirksomhed, eller regler om, at en efterskoles årsplaner skal omfatte oplysninger om skolens folkeoplysningsaktiviteter til brug for Undervisningsministeriets tilsyn og til sikring af åbenhed omkring skolens virksomhed.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.3., 2.4. og 2.5.

Til nr. 7.

Det følger af den nugældende bestemmelse i § 23 a, stk. 1, at staten yder et særligt tilskud til efterskoler ud fra antallet af årselever, hvor der i årselevberegningen kun medgår elever, som har gennemført mindst 12 uger af et kursus, og som er indvandrede fra mindre udviklede tredjelande og Albanien, Bosnien-Herzegovina, Serbien, Montenegro, Kroatien og Makedonien samt efterkommere af indvandrede fra disse lande, herunder flygtninge omfattet af lov om integration af udlændinge i Danmark og disse flygtninges børn. Der kan højst ydes tilskud efter denne bestemmelse til 8 pct. af skolens årselevtal. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at formålet med det særlige tilskud er at fremme integrationen for personer med baggrund i mindre udviklede tredjelande, således som dette begreb afgrænses af Danmarks Statistik

Det foreslås, at § 23 a, stk. 1, 1. pkt. i lov om efterskoler og frie fagskoler ændres.

Det foreslås, at afgrænsning af elevgruppen til det særlige tilskud med udtrykket ”mindre udviklede tredjelande ændres til begrebet ”ikke-vestlige lande”.

Udtrykket ”mindre udviklede tredjelande” anvendes ikke længere af Danmarks Statistik. For at sikre en afgrænsning af tillægstaksten, der svarer til udtryk anvendt i andre sektorer, herunder af Danmarks Statistik, foreslås det at ændre og modernisere terminologien i afgrænsningen af elevgruppen i § 23 a, stk. 1, til udtrykket ”ikke-vestlige lande”, sådan som dette udtryk afgrænses af Danmarks Statistik.

Det tidligere udtryk ”mindre udviklede tredjelande” blev af Danmarks Statistik afgrænset som landene i Afrika, Syd- og Mellemamerika, Asien (undtagen Japan) og Oceanien (Undtagen Australien og New Zealand) samt følgende europæiske lande: Tyrkiet, Aserbajdsjan, Usbekistan, Kasakhstan, Turkmenistan, Kirgisistan, Tadsjikistan, Georgien og Armenien.

Udtrykket ”vestlige lande” omfatter ifølge Danmarks Statistik EU, Andorra, Australien, Canada, Island, Liechtenstein, Monaco, New Zealand, Norge, San Marino, Schweiz, USA og Vatikanstaten. Udtrykket ”ikke-vestlige lande” omfatter alle øvrige lande.

De to begrebsafgrænsninger ”mindre udviklede tredjelande” og ”ikke-vestlige lande” omfatter stort set de samme lande. Dog er landene Japan og Rusland omfattet af udtrykket ”ikke-vestlige lande”, hvor disse to lande ikke var omfattet af udtrykket ”mindre udviklede tredjelande”.

Forslaget indebærer, at hvor elever fra Japan og Rusland med gældende lov ikke kan medregnes i årselevtallet til beregning af det særlige tilskud i gældende § 23 a, stk. 1, vil disse elever med den foreslåede nye afgrænsning med begrebet ”ikke-vestlige lande” kunne medregnes i årselevtallet til beregning af det særlige tilskud i § 23 a, stk. 1, såfremt de opfylder de øvrige betingelser i § 23 a, stk. 1.

Forslaget indebærer, at alle elever, der er omfattet af gældende § 23 a, stk. 1, også vil være omfattet af den foreslåede ændring af bestemmelsen.

Der er ikke i øvrigt med forslaget tilsigtet nogen ændring i bestemmelsens anvendelsesområde.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.6.

Til nr. 8.

Efter lovens nugældende § 37, stk. 1, yder staten støtte til nedsættelse af elevbetalingen ved efterskoler. Støtten ydes som individuel støtte til elever efter skolens vurdering, således at skolen vil være i stand til at opfylde bestemmelsen i § 15, stk. 2, om, at efterskolernes kurser er for alle. Elevbetalingen skal opfylde kravet i lovens § 11, stk. 4 og 5, om mindste elevbetaling og mindste egenbetaling.

Med den nugældende lovs § 37, stk. 2, underretter skolen senest ved ydelse af elevstøtten eleven om reglerne for skattepligt af elevstøtten. Skolen indberetter til Told- og Skattestyrelsen for hver elev størrelsen af ydet individuel støtte ef-

ter Undervisningsministeriets anvisning, jf. lovens § 37, stk. 2, 2. pkt.

Det foreslås med lovforslagets § 1, nr. 8, at ændre myndighedsbetegnelsen i § 37, stk. 2, 2. pkt. til begrebet told- og skattemyndighederne. Baggrunden herfor er, at denne myndighed har skiftet navn. Med den foreslåede ændring er taget højde for kommende ændringer i myndighedsbetegnelsen.

Forslaget er en konsekvensændring af ordensmæssige hensyn som følge af ændrede myndighedsbetegnelser på skatteområdet.

Til nr. 9.

Det fremgår af den nugældende bestemmelse i lovens § 47, at undervisningsministeren kan beslutte, at der ikke ydes tilskud til en skole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet i § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler.

Bestemmelsen i lovens § 47 om, at undervisningsministeren kan beslutte, at der ikke ydes tilskud til en skole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet i § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, blev indføjet i loven med lov nr. 506 af 12. juni 1996 og fik med en enkelt ændring sin nuværende udformning med lov nr. 479 af 31. maj 2000. Det fremgår af bemærkningerne til denne bestemmelse, jf. lovforslag nr. L 268 (1995-1996), jf. Folketingstidende (1995-1996), tillæg A, side 5232, at bestemmelsen tænkes anvendt for skoler, der efter Undervisningsministeriets vurdering ikke på tilstrækkelig måde kan sandsynliggøre, at lovens krav om uafhængighed og forvaltning af skolens midler til gavn for skolens elever og undervisning er opfyldt. Opregningen i § 47, nr. 1-4, er ikke udtømmende.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. lov nr. 479 af 31. maj 2000, jf. lovforslag nr. L 268 (1995-1996), jf. Folketingstidende (1999-2000), tillæg A, side 4454, at det ikke er muligt på forhånd at give en udtømmende angivelse af de forhold, der kan føre til, at lovens betingelse om uafhængighed og forvaltning af skolens midler er opfyldt eller ikke er opfyldt. Efter bestemmelsen tilkommer det derfor undervisningsministeren ud fra alle foreliggende oplysninger at skønne over, om en skole opfylder betingelserne for at blive godkendt til tilskud, eller om der er grundlag for at tilbagekalde en tidligere meddelt godkendelse. Dette skøn må udøves inden for de rammer, der følger af lovtæksten, de tilhørende bemærkninger og forvaltningsrettens almindelige principper om saglige hensyn m.v. Undervisningsministeriet vil i afgørelser om anvendelse af bestemmelsen i forslaget § 47 skulle gøre rede for de faktiske forhold, som er lagt til grund for de pågældende afgørelser.

Undervisningsministeriets afgørelser kan efterfølgende indbringes for Folketingets Ombudsmand samt prøves ved domstolene.

Herudover skal skolens lejeaftaler overholde bestemmelserne i lovens § 10, stk. 1, om, at aftaler, herunder husleje-

og ejendomsaftaler, skal indgås på vilkår, der ikke er ringere for skolerne end markedsvilkår, og skal søges ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det. Ministeren kan efter lovens § 10, stk. 2, fastsætte nærmere regler om huslejeaftaler, herunder i særlige tilfælde bestemme, at huslejeaftaler skal indgås på andre vilkår end de nævnte.

Det foreslås at indføje et nyt nr. 2, i lovens § 47, hvorefter undervisningsministeren kan beslutte, at der ikke ydes tilskud til en efterskole eller fri fagskole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravene om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, jf. lovens § 6, stk. 1, nr. 2. Det foreslåede § 47, nr. 2, indebærer, at det kan indgå i det samlede skøn efter § 47, om skolen indgår lejemaal eller andre aftaler, der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre. Forslaget indebærer en tydeliggørelse af de gældende regler i lovens § 47, så det eksplicit kommer til at fremgå, at leje forhold kan indgå blandt de forhold, der kan indgå i grundlaget for undervisningsministerens beslutning om, at der ikke ydes tilskud til en skole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet i § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler. Forslaget tilsiger at sikre, at staten ikke yder tilskud til skoler, der ikke opfylder kravet om uafhængighed, og afledt heraf værner forslaget skolerne mod uhensigtsmæssige lejeaftaler, der kan skabe risiko for skolens uafhængighed. Det foreslåede nye punkt vil således indebære, at leje forhold eksplicit sammen med de gældende § 47 nr. 1-4, kan indgå i undervisningsministerens samlede vurdering af, om skolen ved sin adfærd har udvist forhold, der skaber mistanke om overtrædelser i en grad, så der skønnes at være behov for indgreb af denne art.

Der er ikke i øvrigt med forslaget tilsigtet nogen ændring i bestemmelsens anvendelsesområde.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.2.

Til nr. 10.

Det fremgår af lovens nugældende § 48, 1. pkt., at såfremt ministeren i medfør af lovens § 46, stk. 1, har besluttet, at tilskuddet til en skole i sin helhed bortfalder, fordi skolen ikke opfylder de grundlæggende betingelser for tilskud i § 6, stk. 1, nr. 1-4 eller 6, kan skolen generhverve tilskudsretten i overensstemmelse med reglerne for nye skoler, jf. § 6.

Med lovforslagets § 1, nr. 2, udgår det af lovens § 6, stk. 1, nr. 4, at en skole hovedsagelig skal udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed, og i § 1, nr. 3, forslås det i § 6, stk. 1, indføjet et nyt nr. 5, hvorefter en skoles bygninger og arealer hovedsagelig skal ligge i geografisk nærhed af hinanden. Herefter bliver nugældende § 6, stk. 1, nr. 5 og 6 til nr. 6 og 7.

Det foreslås, at henvisningen i § 48, 1. pkt., til gældende lovs § 6, stk. 1, nr. 1-4 eller 6, ændres til en henvisning til lovens § 6, stk. 1, nr. 1-5 eller 7.

Forslaget er en konsekvens af forslaget om indsættelse af et nyt § 6, stk. 1, nr. 5, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, om at skolens bygninger og arealer hovedsagelig skal ligge i geografisk nærhed af hinanden. Henvisningen i nugældende § 48, 1. pkt. til nugældende bestemmelse i lovens § 6, stk. 1, nr. 1-4 eller 6, foreslås ændret i overensstemmelse med forslaget og bestemmelsens nye nummerering af punkter.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.1.

Til nr. 11.

Ifølge nugældende § 51 a, stk. 1, kan undervisningsministeren for frie fagskoler som forsøg i en periode på op til 10 år fravige kravet i § 6, stk. 1, nr. 6. Det er en betingelse, at skolen indgår aftale med mindst en institution for erhvervsrettet uddannelse om i et bygningsfællesskab at etablere en campus med det formål at lette overgangen for elever på en fri fagskole til en erhvervsuddannelse. Frie fagskoler og institutioner for erhvervsrettet uddannelse må således i forsøgsperioden udleje lokaler til hinanden som led i campussamarbejdet.

Med nugældende § 51, a, stk. 3, kan undervisningsministeren i et forsøg efter § 51, stk. 1 om at fravige kravet i § 6, stk. 1, nr. 6, se bort fra kravet i § 6, stk. 1, nr. 4, for så vidt angår krav om, at den frie fagskole skal råde over forstander- og lærerbolig, såfremt skolen tilrettelægger et forsvarligt tilsyn med eleverne.

Med lovforslagets § 1, nr. 2, udgår det af lovens § 6, stk. 1, nr. 4, at en skole hovedsagelig skal udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed, og i lovforslagets § 1, nr. 3, foreslås det i § 6, stk. 1, indføjet et nyt nr. 5, hvorefter en skoles bygninger og arealer hovedsagelig skal ligge i geografisk nærhed af hinanden. Herefter bliver nugældende § 6, stk. 1, nr. 5 og 6 til nr. 6 og 7.

Som konsekvens af forslaget om indsættelse af et nyt § 6, stk. 1, nr. 5, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, om at skolens bygninger og arealer hovedsagelig skal ligge i geografisk nærhed af hinanden, foreslås henvisningen i nugældende § 51, stk. 1, 1. pkt. og stk. 3, til nugældende bestemmelse i lovens § 6, stk. 1, nr. 6, ændret i overensstemmelse med forslaget. Det foreslås derfor, at henvisningen til gældende lovs § 6, stk. 1, nr. 6, ændres til en henvisning til lovens § 6, stk. 1, nr. 7.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.1.

Til nr. 12.

Ifølge nugældende § 51 a, stk. 1, kan undervisningsministeren for frie fagskoler som forsøg i en periode på op til 10 år fravige kravet i § 6, stk. 1, nr. 6. Det er en betingelse, at sko-

len indgår aftale med mindst en institution for erhvervsrettet uddannelse om i et bygningsfællesskab at etablere en campus med det formål at lette overgangen for elever på en fri fagskole til en erhvervsuddannelse. Frie fagskoler og institutioner for erhvervsrettet uddannelse må således i forsøgsperioden udleje lokaler til hinanden som led i campussamarbejdet.

Med nugældende § 51, a, stk. 3, kan undervisningsministeren i et forsøg efter § 51, stk. 1 om at fravige kravet i § 6, stk. 1, nr. 6, se bort fra kravet i § 6, stk. 1, nr. 4, for så vidt angår krav om, at den frie fagskole skal råde over forstander- og lærerbolig, såfremt skolen tilrettelægger et forsvarligt tilsyn med eleverne.

Efter nugældende § 51, stk. 4, skal ansøgning om fravigelse fra lovens § 6, stk. 1, nr. 4 og 6, være modtaget i ministeriet senest den 31. december 2019.

Med lovforslagets § 1, nr. 2, udgår det af lovens § 6, stk. 1, nr. 4, at en skole hovedsagelig skal udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed, og i lovforslagets § 1, nr. 3, foreslås det i § 6, stk. 1, indføjet et nyt nr. 5, hvorefter en skoles bygninger og arealer hovedsagelig skal ligge i geografisk nærhed af hinanden. Herefter bliver nugældende § 6, stk. 1, nr. 5 og 6 til nr. 6 og 7.

Som konsekvens af forslaget om indsættelse af et nyt § 6, stk. 1, nr. 5, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, om at skolens bygninger og arealer hovedsagelig skal ligge i geografisk nærhed af hinanden, foreslås henvisningen i nugældende § 51, stk. 4, til nugældende bestemmelse i lovens § 6, stk. 1, nr. 6, ændret i overensstemmelse med forslaget. Det foreslås derfor, at henvisningen til gældende lovs § 6, stk. 1, nr. 6 ændres til en henvisning til lovens § 6, stk. 1, nr. 7.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.1.

Til § 2

Til nr. 1.

Skoler, der er godkendt efter lov om folkehøjskoler, har i medfør af § 3, stk. 2, i lov om folkehøjskoler mulighed for at varetage administrative opgaver for andre folkehøjskoler, der er godkendt efter denne lov.

Muligheden for, at folkehøjskoler kan varetage administrative opgaver for andre folkehøjskoler har eksisteret siden ændringen af højskoleloven, der trådte i kraft den 1. august 2014, jf. lov nr. 1605 af 26. december 2013 om folkehøjskoler. Bestemmelsen har ikke hidtil været anvendt i praksis, hvilket skyldes, at folkehøjskoler oftest er mindre institutioner, og det kræver en vis størrelse at påtage sig administrative opgaver for andre folkehøjskoler.

Der er med den gældende lov om folkehøjskoler ikke hjemmel til, at en folkehøjskole kombineret med en efterskole og/eller en fri fagskole – en såkaldt kombineret institution – godkendt i medfør af lovens § 10, stk. 1, kan varetage

ge administrative opgaver for andre skoler. Baggrunden herfor er, at godkendelsen af en kombineret institution er betinget af, at institutionen opfylder betingelserne i lovgivningen for de skoleformer, der indgår i kombinationen.

Med den gældende lov om efterskoler og frie fagskoler er der ikke hjemmel til, at en efterskole eller en fri fagskole kan varetage administrative opgaver for andre skoler.

I praksis betyder det, at en folkehøjskole kombineret med en efterskole og/eller en fri fagskole ikke har mulighed for at varetage administrative opgaver for en folkehøjskole, en efterskole eller en fri fagskole.

Det foreslås i lov om folkehøjskoler at indføje et nyt § 3, stk. 2, 2. pkt., hvorefter skoler, der er godkendt som kombinerede institutioner i medfør af højskolelovens § 10, stk. 1, skal kunne varetage administrative opgaver for skoler omfattet af lov om efterskoler og frie fagskoler.

En folkehøjskole kombineret med en efterskole og/eller en fri fagskole er generelt større end rene folkehøjskoler og har derfor bedre mulighed for at påtage sig administrative opgaver for flere skoler.

Med lovforslaget sikres en øget adgang til, at skoler kan finde frem til en fælles løsning af administrative opgaver. Det kan f.eks. være fælles kontorhold og lønadministration.

Det er et krav, at der indgås en skriftlig aftale herom, der som minimum skal indeholde bestemmelse om betaling for

opgavevaretagelsen, konsekvenser ved manglende opfyldelse af aftalen og adgang til at opsige aftalen.

Forslaget indebærer i sammenhæng med den foreslåede bestemmelse i § 6 b i lov om efterskoler og frie fagskoler, at en folkehøjskole kombineret med en efterskole og/eller en fri fagskole fremadrettet efter skriftlig aftale kan varetage administrative opgaver for folkehøjskoler, efterskoler, frie fagskoler og andre kombinerede institutioner godkendt efter lov om folkehøjskoler eller lov om efterskoler og frie fagskoler.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.7.

Til § 3

Det foreslås, at lovforslaget træder i kraft den 1. januar 2018.

Loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, da lov om efterskoler og frie fagskoler og lov om folkehøjskoler ikke gælder for Færøerne og Grønland og ikke kan sættes i kraft ved kgl. anordning. Såvel Færøernes Hjemmestyre som Grønlands Selvstyre lovgiver i dag om egne forhold i relation til disse retsområder.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 787 af 21. juni 2017, foretages følgende ændringer:

§ 6. En skole skal opfylde nedennævnte betingelser:

1) (---)

2) Skolen skal i sit virke som selvejende undervisningsinstitution være uafhængig, og skolens midler må alene komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode.

3) (---)

4) Skolen skal råde over egnede og tilstrækkelige elevværelser, forstander- og lærerbolig, kostforplejnings- og opholdsarealer, undervisningslokaler og udstyr samt hovedsagelig udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed, jf. dog stk. 3.

5) (---)

6) Skoler, som efter den 7. maj 1996 har indsendt eller indsender forslag til vedtægter med henblik på at blive godkendt til tilskud, skal være ejer af skolens bygninger eller hovedparten heraf og må ikke eje bygninger sammen med andre.

Stk. 2. (---)

Stk. 3. En skole, der er berettiget til tilskud, uanset at den har bygninger og arealer, der ligger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed, kan erhverve nye bygninger og arealer uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed. Det er dog en betingelse, at de nye bygninger og arealer erhverves til afløsning for bygninger og arealer, der ligger uden for skolens geografiske og bygningsmæssige enhed. Det er endvidere en betingelse, at de nye bygninger og arealer afstandsmæssigt ligger tættere på skolens geografiske og bygningsmæssige enhed end de bygninger og arealer, de afløser.

Stk. 4.-7. (---)

1. I § 6, stk. 1, nr. 2, indsættes efter »skole- og undervisningsvirksomhed til gode«: », jf. dog § 6 c«.

2. I § 6, stk. 1, nr. 4, udgår »samt hovedsagelig udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed, jf. dog stk. 3«.

3. I § 6, stk. 1, indsættes efter nr. 4 som nyt nummer:

»5) Skolens bygninger og arealer skal hovedsagelig ligge i geografisk nærhed af hinanden, jf. dog stk. 3.«

Nr. 5 og 6 bliver herefter nr. 6 og 7.

4. I § 6, stk. 1, nr. 6, der bliver nr. 7, indsættes efter »bygninger sammen med andre«: », jf. dog § 6 a«.

5. § 6, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. En skole, der er godkendt før den 1. januar 1994, og som er berettiget til tilskud, uanset at den har bygninger og arealer, der ikke opfylder kravet i stk. 1, nr. 5, kan erhverve nye bygninger og arealer, der ikke opfylder dette krav. Det er dog en betingelse, at de nye bygninger og arealer erhverves til afløsning af bygninger og arealer, der ikke opfylder kravet i stk. 1, nr. 5. Det er endvidere en betingelse, at de nye bygninger og arealer afstandsmæssigt ligger tættere på de af skolens bygninger og arealer, som opfylder stk. 1, nr. 5, end de bygninger og arealer, de afløser.«

6. Efter § 6 indsættes:

»§ 6 a. En skole som nævnt i § 6, stk. 1, nr. 7, kan leje bygninger og arealer i en periode på op til 10 år, hvis det sker

- 1) til afløsning af eksisterende bygninger og arealer,
- 2) ved udvidelse med nye bygninger og arealer eller
- 3) ved nyoprettelse af en skole.

Stk. 2. En skole som nævnt i § 6, stk. 1, nr. 7, kan eje en mindre del af skolens undervisningsfaciliteter, som ikke er en del af skolens kernefaciliteter, sammen med andre.

§ 6 b. En skole kan i medfør af en skriftlig aftale mod vederlag varetage administrative opgaver for andre skoler omfattet af denne lov. En skole, der også varetager skole- og undervisningsvirksomhed som folkehøjskole, jf. § 12 b, stk. 1, kan i medfør af skriftlig aftale mod vederlag varetage administrative opgaver for en folkehøjskole godkendt efter lov om folkehøjskoler.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om betingelserne for skolernes varetagelse af administrative opgaver, herunder om karakteren og omfanget af administrative opgaver.

§ 6 c. En efterskole kan uanset § 6, stk. 1, nr. 2, i begrænset omfang anvende skolens egne midler til folkeoplysningsvirksomhed i Danmark for at styrke skolens lokale forankring.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om betingelserne for efterskolernes folkeoplysningsvirksomhed, herunder om omfanget af en efterskoles folkeoplysende aktiviteter.«

§ 23 a. Staten yder til efterskoler et særligt tilskud ud fra antallet af årselever, hvor der i årselevberegningen kun medgår elever, som har gennemført mindst 12 uger af et kursus, og som er indvandrere fra mindre udviklede tredjelande og Albanien, Bosnien-Herzegovina, Serbien, Montenegro, Kroatien og Makedonien samt efterkommere af indvandrere fra disse lande, herunder flygtninge omfattet af lov om integration af udlændinge i Danmark og disse flygtninges børn. Der kan højst ydes tilskud efter denne bestemmelse til 8 pct. af skolens årselevtal.

Stk. 2.-7. (---)

§ 37. (...)

Stk. 2. Senest ved ydelse af elevstøtten underretter skolen eleven om reglerne for skattepligt af elevstøtten. Skolen indberetter til Told- og Skattestyrelsen for hver elev størrelsen

7. I § 23 a, stk. 1, 1. pkt., ændres »mindre udviklede tredjelande« til: »ikke-vestlige lande«.

8. I § 37, stk. 2, 2. pkt., ændres »Told- og Skattestyrelsen« til: »told- og skattemyndighederne«.

af ydet individuel støtte efter Undervisningsministeriets anvisning.

Stk. 3.-4. (---)

§ 47. Undervisningsministeren kan endvidere træffe beslutning om, at der ikke ydes tilskud til skoler, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet i § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler. Der kan herved navnlig lægges vægt på, om

1) (---)

2)-4) (---)

§ 48. Såfremt ministeren i medfør af § 46, stk. 1, har besluttet, at tilskuddet i sin helhed bortfalder, fordi skolen ikke opfylder betingelserne i § 6, stk. 1, nr. 1-4 eller 6, kan skolen generhverve tilskudsretten i overensstemmelse med reglerne for nye skoler, jf. § 6. Tilsvarende gælder for skoler, for hvilke ministeren har besluttet, at der ikke ydes tilskud i medfør af § 46, stk. 2, eller § 47.

§ 51 a. Undervisningsministeren kan for frie fagskoler som forsøg i en periode på op til 10 år fravige kravet i § 6, stk. 1, nr. 6. Det er en betingelse, at skolen indgår aftale med mindst en institution for erhvervsrettet uddannelse om i et bygningsfællesskab at etablere en campus med det formål at lette overgangen for elever på en fri fagskole til en erhvervsuddannelse.

Stk. 2. (---)

Stk. 3. Undervisningsministeren kan i et forsøg efter stk. 1 om at fravige kravet i § 6, stk. 1, nr. 6, se bort fra kravet i § 6, stk. 1, nr. 4, for så vidt angår krav om, at den frie fagskole skal råde over forstander- og lærerbolig, såfremt skolen tilrettelægger et forsvarligt tilsyn med eleverne.

Stk. 4. (---)

§ 51 a. (---)

Stk. 2.-3. (---)

Stk. 4. Ansøgning om fravigelse fra lovens § 6, stk. 1, nr. 4 og 6, skal være modtaget i ministeriet senest den 31. december 2019.

9. I § 47 indsættes efter nr. 1 som nyt nummer. :

»2) skolen indgår lejemål eller andre aftaler, der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre,«

Nr. 2-4 bliver herefter nr. 3-5.

10. I § 48, 1. pkt., ændres »§ 6, stk. 1, nr. 1-4 eller 6,« til: »§ 6, stk. 1, nr. 1-5 eller 7,«.

11. I § 51 a, stk. 1, 1. pkt., og stk. 3, ændres »§ 6, stk. 1, nr. 6« til: »§ 6, stk. 1, nr. 7«.

12. I § 51 a, stk. 4, ændres »og 6,« til: »og 7,«.

I lov nr. 1605 af 26. december 2013 om folkehøjskoler, som ændret ved § 7 i lov nr. 1539 af 27. december 2014, foretages følgende ændring:

§ 3. (...)

Stk. 2. Uanset stk. 1, nr. 2, kan en folkehøjskole i medfør af en skriftlig aftale herom varetage administrative opgaver for andre folkehøjskoler, som er godkendt efter denne lov.

Stk. 3.-7. (...)

1. I § 3, *stk. 2*, indsættes som *2. pkt.*:

»En skole, der varetager skole- og undervisningsvirksomhed som kombineret institution, jf. § 10, stk. 1, kan i medfør af en skriftlig aftale varetage administrative opgaver for en skole godkendt efter lov om efterskoler og frie fagskoler.«

§ 3

Loven træder i kraft den 1. januar 2018.